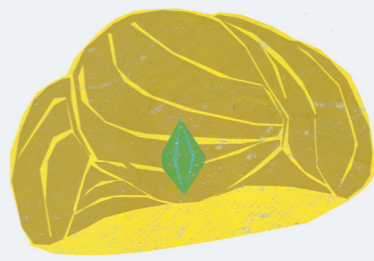

Opinnäytetyö: Erija Sipilä 2013
LAMK Muotoilu- ja taideinstituutti

JUMPY THE TIGER

LASTEN SÄHKÖKIRJAN KUVITUS

JUMPY THE TIGER

JUMPY THE TIGER

LASTEN SÄHKÖKIRJAN KUVITUS

Opinnäytetyö
Erja Sipilä

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu
Syksy 2013

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni aiheena oli pikkulasten sähköisen kirjan kuvittaminen.

Tavoitteenani oli saada aikaan hyväntuulinen ja selkeä kuvallinen tarina ja tuoda kuvituksella hieman lisää sävyjä muuten hyvin yksinkertaiseen kertomukseen.

Testasin myös samalla tilaajan kehittämää sähkökirjojen julkaisualustaa, sekä annoin tilaajalle palautetta ja kehitysehdotuksia kuvittajan näkökulmasta.

AVAINSANAT

kuvitus, lastenkirja, sähkökirja, julkaisualusta

ABSTRACT

The subject of my final thesis was illustrating an electric book for small children.

My goal was to create a good-humored and clear illustration that would give a little bit of extra content to the otherwise very simple story.

I also tested a new publishing platform for e-books that my client was creating, shared my user experience as an illustrator and gave him feedback.

KEYWORDS

illustration, children's book, e-book, publishing platform

SISÄLTÖ

Tiivistelmä

Abstract

1. Johdanto	9
2. Lähtökohdat	
2.1 Aihe ja toimeksianto	11
2.2 Tilaaja	12
2.3 Omat tavoitteeni	13
3. Suunnitteluprosessi	
3.1 Tarina ja julkaisualusta	15
3.2 Luonnokset	17
3.3 Referenssit	25
3.4 Kuvitustekniikat	30
4. Toteutus	
4.1 Valmiit piirrokset	39
4.2 Kuvat julkaisualustalle	49
4.3 Sähkökirja	51
5. Loppuarviointi	
5.1 Kuvitus kokonaisuutena	55
5.2 Projektinhallinta	57
5.3 Yhteenveto	58

Lähteet

Liite

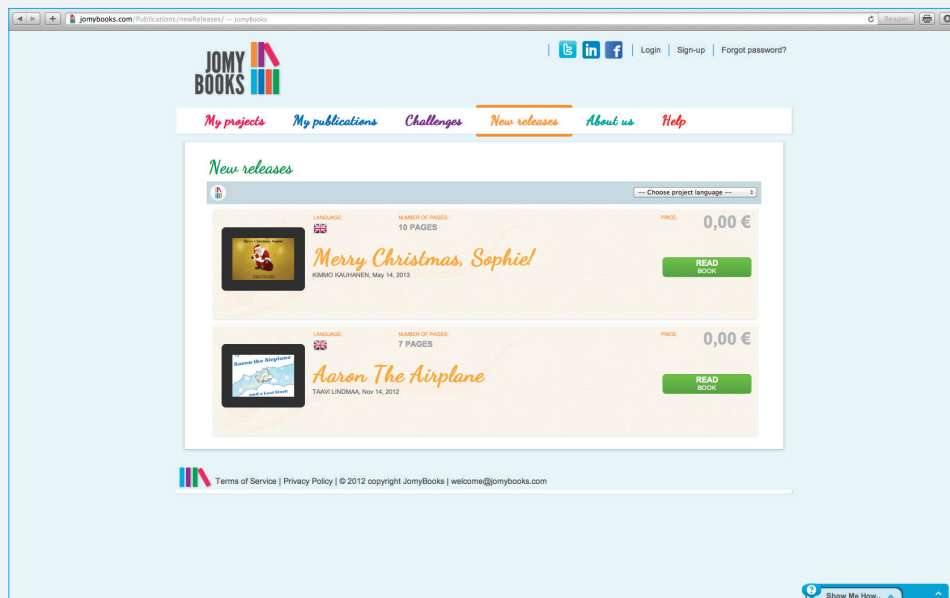
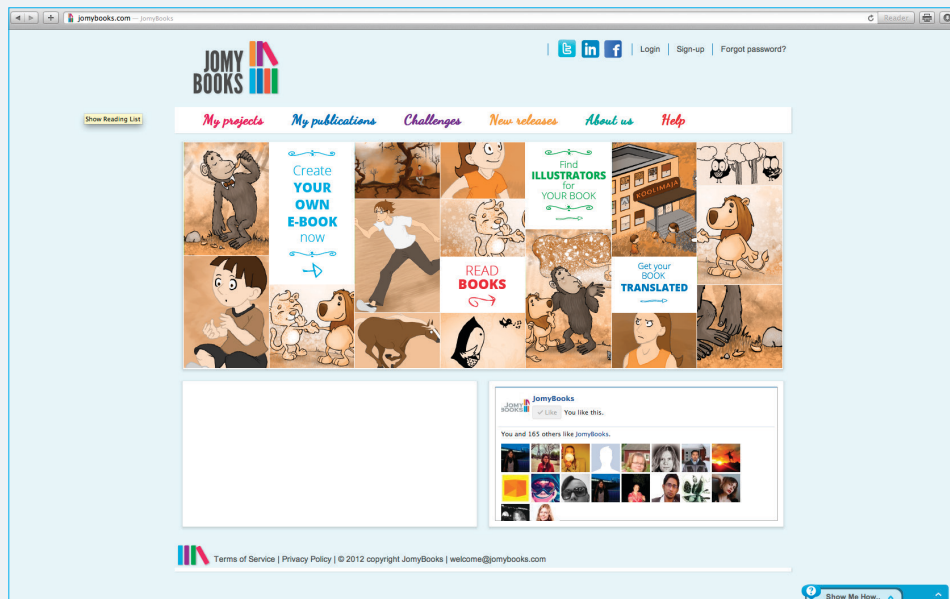
1. JOHDANTO

Kuvitusten piirtäminen on kiinnostanut minua jo pitkään, joten olin innoissani, kun sain mahdollisuuden päästä tekemään internetissä julkaistavaa lastenkirjaa. Katsoin työn sopivan hyvin Muotoiluinstituutin lopputyökseni, sillä olen kuvittajana vasta-alkaja, ja kirjaa tehdessäni saisin runsaasti harjoitusta.

Kirjassa olikin suuri työ, ja jo luonnosteluvaihe tuntui alkuun haastavalta: kuinka esittäisin kirjassa seikkailevat hahmot, ja millaista kuvitustyyliä haluaisin käyttää? Kokonaissuunnitelman tekeminen kuvituksesta oli oma haasteensa.

Prosessi oli erittäin opettavainen ja vaati ahkeruutta ja pitkäjänteisyyttä saada tarvittava määrä tyydyttäviä kuvia aikaan päivätyön ohessa. Hahmojen asennot ja ilmeet tuottivat vaikeuksia, koska en ollut harjaantunut piirtämään eläimiä. Hahmojen pitäminen saman näköisinä läpi kirjan oli hankalinta, ja sainkin piirtää tiikereitäni yhä uudelleen ja uudelleen.

On myös ollut kiinnostavaa seurata, kuinka työn tilanneen yrityksen perustama julkaisusivusto etenee, ja saavatko he liiketoimintansa tuottamaan. Kilpailu on nopeasti kovennut sähkökirjamarkkinoilla, kun lukulaitteet yleistyvät: Yhdysvalloissa sähkökirjojen osuus kirjamyynnistä on jo lähes neljännes (huhtikuussa 2013). Tilaajan liikeidea on omaperäinen, ja voisin kuvitella sillä olevan mahdollisuuksia menestymiseen, kunhan yrityksen tavoitteet ovat kirkastuneet selkeiksi ja tuote on hiottu täydellisen toimivaksi ja helppokäyttöiseksi. Toivotankin yritykselle ahkeruutta kehitystyöhön ja onnea jatkoon.

Jomybooks.com:
aloitussivu ja
uudet julkaisut.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 AIHE JA TOIMEKSIANTO

Työn tilasi startup-yritys Jomybooks, joka haki kirjoittajia ja kuvittajia tekemään sähköisiä lasten kuvakirjoja, joita myytäisiin internetin kautta. Otin Jomybooksiin yhteyttä jo marraskuussa 2011 ja lähetin heille joitakin työnäytteitäni, mutta vasta loppukevällä 2012 he palasivat asiaan ja tarjosivat tekstiä kuvitettavakseni.

Startup-yritys:
Nuori yritys, joka vasta kehittää ensimmäistä tuotettaan eikä tuota vielä voittoa.

Jumpy the Tiger -satu oli englanninkielinen, ja sen oli kirjoittanut Jomybooksille K. Ochoa. Satu oli kasvukertomus, joka kertoi aran tiikerinpennun matkasta viidakossa erilaisia eläimiä kohdaten ja lopulta pelkonsa voittaen. Juoneltaan se oli hyvin yksinkertainen ja jopa kliseinen, mutta toki mukava kuvitettava kaikkine viidakoneläimineen.

Kirjan kohderyhmänä olivat pienet, alle kouluikäiset lapset, ja se oli tarkoitus toteuttaa niin, että jokaisella sivulla olisi pari lausetta ja suuri kuva – sivut oli tekstissä jo valmiiksi numeroitu – ja näin kirjan kokonaispituudeksi tulisi 31 sivua sekä lisäksi etu- ja takakansi.

Jomybooks toivoi saavansa kaikki kuvat jo saman kevään aikana, mutta totesin, että sellainen aikataulu olisi mahdoton. Sovimme, että teen näytteeksi muutaman lähes valmiin sivun, minkä jälkeen tapaisimme Jomybooksin edustajan Kimmo Kauhasen kanssa ja päättäisimme jatkosta.

Ensimmäiset
esittelysivut:
Isä, s. 3
Muurahaiset, s. 8
Norsut, s. 18
Käärme, s. 24

Kesäkuisessa tapaamisessa esittelin neljä pitkälle työs-
tettyä sivua kirjan eri kohdista sekä joitakin viivapiirrosvai-
heessa olevia luonnoksia, ja ne saivat positiivisen vastaanoton.
Kimmo Kauhasella ei ollut muutosehdotuksia tai erityisiä toi-
veita kuvituksen suhteen, mutta hän kertoi lisää Jomybooksin
liikeideasta ja esitteli malliksi ensimmäisen heidän julkaisusi-
vustonsa kautta valmiiksi tehdyn sähkökirjan. Keskustelimme
sivuston toiminnasta ja rajoituksista ja sovimme, että prosessin
aikana annan yritykselle palautetta sivuston toiminnasta käyt-
täjän ja kuvittajan näkökulmasta.

Lupasin tehdä loput sivut kuvitukseen syksyyn men-
nessä; puhuimme syyskuusta, mutta aivan ehdoton deadline
olisi marraskuun alku, jolloin Jomybooks oli menossa Kööpen-
haminaan Creative Business Cup -tapahtumaan esittelemään
liikeideaansa.

2.2 TILAAJA

Jomybooks.com

Jomybooks on aloitteleva yritys, jonka luoman internet-sivus-
ton kautta voidaan valmistaa, myydä ja ostaa sähköisiä lasten-
kirjoja. Jomybooksissa on yrittäjiä Suomesta, Virossa ja Lat-
viasta, ja se on saanut alkunsa Garage48-yritystapahtumasta
Virossa vuonna 2010.

Yrityksen liikeideana on, että sivuston kautta kirjoitta-
jat ja kuvittajat löytävät toisensa ja luovat yhdessä kirjan, joka

käännetään mahdollisimman monelle kielelle. Tarinan kirjoit-
taja asettaa sivustolle "haasteen", johon kuvittaja voi vastata
muutamien näyttekuvien. Halukkaista kuvittajista kirjoittaja valit-
see omaan projektiinsa sopivimman, jonka kanssa yhteistyönä
lopullinen kirja syntyy.

Käännöstyön voi tehdä kuka tahansa tarvittavia kieliä
osaava, ja teksti tarkistetaan aina ennen julkaisemista. Valmiin
sähkökirjan voi siis ideaalitapauksessa ostaa omalla kielellään
ympäri maailman, joten julkaisun markkinat ovat rajattomat.
Kirjan tuotto jaetaan kirjoittajan, kuvittajan ja Jomybooksin
kesken prosenttiosuuksin.

2.3 OMAT TAVOITTEENI

Tavoitteenani projektin alussa oli kehittää piirustustaitojani ja
saada aikaan visuaalisesti yhtenäinen kirja annetussa ajassa.
Selailin moderneja kuvittajia esittelevää kirjallisuutta ja yritin
ottaa opikseni kaikista niistä upeista töistä, joita näin. Usein
seisoin kirjaston lastenosastolla tutkien läheltä jotakin hienoa
aukeamaa, ja koetin saada selville, millä tekniikalla kyseinen
kuva oli tehty.

Rahallista hyötyä en odottanut työstä saavani, vaika
minulle olikin luvattu kirjan myynnistä tietty osuus. Oletin
mahdollisen palkkion olevan hyvin pieni, koska tilaajayrityk-
sen liiketoiminta oli niin alkuvaiheessaan. Kirjan julkaiseminen
Jomybooksin sivustolla oli minulle tarpeeksi suuri porkkana
tehdä työ loppuun mahdollisimman hyvin.

3. SUUNNITTELUPROSESSI

3.1 TARINA JA JULKAISUALUSTA

Kuvitettava teksti Jumpy the Tiger oli muodoltaan perinteinen kasvutarina, jossa päähenkilön yhden päivän aikana kulkema matka kuvasi tämän kasvamista ”pojasta mieheksi”, rohkeudessaan lähes isänsä veroiseksi.

Tarina kertoo pelokkaasta tiikeristä, joka lähtee etsimään rohkeutta viidakon kätköistä. Jumpy tapaa matkallaan erilaisia eläimiä, mutta kellään heistä ei ole tarjota tiikerille hänen rohkeuttaan. Lopulta tiikeri näkee käärmeen uhkaamassa lintuemoa ja tämän poikasia, raivostuu ja ajaa käärmeen tiehensä – ja näin pääsee arkuudestaan. Kotiin palaa reipastunut tiikerinpoikanen, joka toteaa äidilleen rohkeuden olleen koko ajan hänen sisällään.

Jomybooksin julkaisutyökalulla kirja oli mahdollista tehdä joko vaak- tai pystysuuntaisena, ja kuvan koon ja muodon oli oltava iPadeissa käytetyt 1024 x 768 tai 2048 x 1536 pikseliä. Tein sivut suurempaan 2048 x 1536 -kokoon, mutta lopputuloksessa kuvia sivustolle tuotaessa niitä ei pystynytään lataamaan sellaisina, vaan lopulliseksi kuvakooksi tuli 1024 x 768.

Kun kyselin mahdollisuudesta saada sähkökirjaan erilaisia interaktiivisia toimintoja – mielessäni oli käynyt luukkukirjan tekeminen – kävi ilmi, että se ei käynyt päinsä. Jomybooksin ideologian mukaista oli tehdä perinteisen paperikirjan kaltaisia rauhallisia teoksia, eivätkä he halunneet sähkökir-

iPad:
Kosketusnäyttöinen taulutietokone ja sähkökirjojen lukulaite, Apple.

Interaktiivinen:
vuorovaikutteinen; käyttäjä ”keskustele” kirjan kanssa antaen käskyjä ja saa palautteen heti.

jojensa olevan pelimäisiä ja äänekkäitä. Oliko kyseessä aito filosofia, vai olisiko interaktiivisuuden toteuttaminen heidän sivustolleen vain ollut teknisesti liian aikaavievää, sitä en tiedä.

Kirjassa Kuvituksen monet muodot (vuodelta 2002) pohditaan cd-romien suhdetta perinteisiin lastenkirjoihin. Saman tekstin voisi mielestäni nykyään kirjoittaa vuorovaikutteisista sähkökirjoista:

... kesken kaiken erilaiset pikku yksityiskohdat saavat minut umpimähkäsesti napsuttelemaan hiirtä sieltä täältä. Minusta tulee toimija ... Kun lukee kirjan tarinaa lapselle ... hän reagoi kuunnellen, keskittyen, eläytyen ja keskustellen tähän läheisen ihmisen kertomaan tarinaan. ... Romput ovat ajanvietepaketteja ... Onko luovuudesta kysymys, jos teet kaiken ohjelmoijan ajattelun pohjalta.

Raija Heikkinen: Kirjastonhoitaja romppuavaruudessa

Uudet interaktiiviset sähkökirjat ovat hauskoja, mutta myös selkeille ja hiljaisille kirjoille on oma käyttönsä. Itsekin otan lasten iltasatuhetken mieluummin tavallisen kuvakirjan kuin toiminnallisen lelukirjan, jonka nappeja lapsi innostuu painelemaan, vaikka hänen tulisi rauhoittua.

Tässä hankkeessa kirja koostui still-kuvista perinteisen paperikirjan tapaan, ja kuvan vaihtuminen imitoi paperikirjan sivunkääntöä. Olisin toivonut sivujen vaihtuvan liukumalla, mutta ainakaan tätä kirjoittaessa sellaista toimintoa ei ole sivustolle vielä tehty.

Tekstin olisi voinut asemoida kuvaan melko vapaasti, mutta koska kirja oli tarkoitus kääntää useammalle kielelle, päädyin perinteiseen tapaan jättää kuvan alle palkki tekstirivejä varten. Tiedossa ei ollut, millä kaikilla kielillä teksti tulisi kuvassa olemaan, enkä olisi pystynyt vaikuttamaan tekstin si-

Lelukirja:
*Perinteisestä kirja-
formaatista poik-
keava lastenkirja,
esim. soiva kirja.
(Niklas Bengtsson:
Kuvituksen monet
muodot)*

Still-kuva:
*Liikkumaton kuva,
pysähdyskuva
tietystä hetkestä.*

joitteluun enää käännettäessä, joten pelkäsin tilannetta, jossa teksti valuu kuvan yli hallitsemattomasti. Palkilla sain tekstin pysymään rajatussa tilassa. Kuvituksen ohessa tein Jomybook-sille myös suomennoksen alkujaan englanninkielisestä sadusta ja kokeilin, miten teksti mahtuu antamalleni alueelle suomenkielisenä.

3.2 LUONNOKSET

Ensimmäisen luonnoksen tein heti keväällä 2012, kun olimme sopineet yhteistyöstä Jomybooksin kanssa ja olin saanut tarinan luettavakseni. Pohdin, kuinka saisin tavanomaiseen ja simppeleihin kertomukseen lisättyä joitakin kiinnostavia elementtejä, jotka kertoisivat omaa tarinaansa tekstin rinnalla.

Viidakosta ja sen eläimistä on jo olemassa niin monta satukirjaa, että tunsin tarpeelliseksi tehdä hahmoista ja heidän ympäristöstään hieman omaperäisempiä. Kuitenkaan en voinut alkaa muokata itse tarinaa erilaiseksi, joten kuvitukseni piti pysyä annetun tekstin rajoissa.

Kuten Vihreä Varis -kirjasarjaa kuvittanut Ulla Vaajakallio toteaa: "Kuvittajan tehtävänä on löytää yksinkertaisesta tekstistä se, mitä on rivien välissä ja saatava kuvaan jotakin, joka tarjoaa sopivasti haastetta kuvan vastaanottajalle. Tekstin ja kuvan on oltava vuoropuhelussa toistensa kanssa."

Kuvittaja Salla Savolainen on samaa mieltä: "Kuvien tulisi antaa myönteisiä elämyksiä, ja olla lapsen kannalta kiinnostavia. ... Pelkästään niukkaa tekstiä kuvittavasta kuvasta tulee helposti tylsä ja lapsilukijaa aliarvioiva." (*Sisko Ylimartimo: "Helppoja tekstejä, helppoja kuvia?", Kuvituksen monet muodot*)

Vihreä Varis -sarjan kohderyhmänä ovat koululaiset, mutta toteamus pätee mielestäni myös pikkulasten kirjoihin.

Vaikka pienimmät eivät ymmärtäisikään kaikkia kuvallisia viihkeitä, ne voivat kuitenkin toimia keskustelun herättäjänä kirjaa lukevan aikuisen ja lapsen välillä. Samalla lapsi voi oppia uusia asioita luontevalla tavalla, ilman tympeää opettavaisuutta.

Anja Hatva (*Kuvittaminen, 1993*) kertoo tutkimuksesta, jossa todettiin kuvan olevan miellyttävä, kun se on riittävän monimutkainen, mutta ei ylivoimaisen vaikea tulkita (*Berlyne 1974*). Mielihyvää tuottavana palkintona oli tällöin tiedon prosessoinnin onnistuminen. Miksei tällainen palkinto olisi mahdollinen lapsillekin, tarpeen tullen aikuisen avustamana.

Hahmot ja tapahtumapaikat

Koska kertomuksessa seikkaili tiikereitä, päätin ottaa inspiraation lähteekseni Intian ja kehitin turbaanipäisen maharaja-tiikerin, josta tuli Jumpyn ihailema isähahmo. Olin luonnokseen tyytyväinen, ja piirros pääsikin sellaisenaan pohjaksi lopullisen kirjan sivulle, jossa isä esitellään ensimmäisen kerran. Tämän kuvan ympärille kuvitukseni alkoi muodostua.

Maharaja: "Suuri kuningas", intialainen hallitsija.

Sivu 3:
Luonnos isätiikeristä ja lopullinen kuva.

Alkutilanteen näyttämöksi otin Jumpyn kodin, maharajan palatsin. Koska kirja sijoittui viidaktoon, oli riskinä, että siitä tulisi värimaailmaltaan ja taustoiltaan yksitoikkoinen, vain vihreitä kasveja sivu toisensa jälkeen. Siksi luonnostelin heti aluksi kokonaissuunnitelman, jossa Jumpy-tiikerin kohtaamien eläinten asuinympäristöt erosivat toisistaan. Tiikeriperheen asuminen rakennuksessa (sen sijaan, että ne olisivat elelleet esimerkiksi puun alla) helpotti saamaan kirjaan tilallista vaihtelua: palatsin seinät toivat tilaan suorakulmaisia muotoja, joita viidakossa ei ollut.

Olin tehnyt päätöksen inhimillistä tiikerihahmot vaatein ja pystyasennoin, joten myös päähenkilö piti vaatteita. Jumpylle annoin asuksi vaipat ja suuhun tutin, millä halusin tuoda esiin tiikerinpoikasen nuoruutta – tarinan juonihan perustui siihen, että kirjan alussa hyvin arka pikku tiikeri löytää lopussa rohkeutensa.

Lapsille helpointa on erottaa tarinan eri hahmot toisistaan selkeiden yksityiskohtien avulla, ja vaatteet olivat yksinkertainen tapa näyttää tiikerit omina yksilöinä. Sadun juonen kannalta ei ollut välttämätöntä erottaa muita eläimiä toisista samanlaisista, joten niillä ei tarvetta vaateeseen ollut.

Eläinhahmojen oli oltava uskottavasti intialaiseen ympäristöön sopivia, ja etsinkin paikallisten eläinten tunnusmerkkejä eri lähteistä: intialaisen norsun ulkonäköpiirteitä olivat pienemmät korvat kuin afrikannorsulla ja suistokrokotiilin asuinpaikaksi sopi parhaiten joki. Intiassa yleinen languri sai olla esikuvana kirjassa seikkaileville apinoille ja kuningaskobra lintuemoa ahdistelevalle käärmeelle. Hain luonnoksiini myös muita merkkejä, jotka sitoisivat tapahtumat juuri Intiaan: maulattuja elefantteja, timantteja, *kettuvallam*-asuntoveneitä ja turbaaneja.

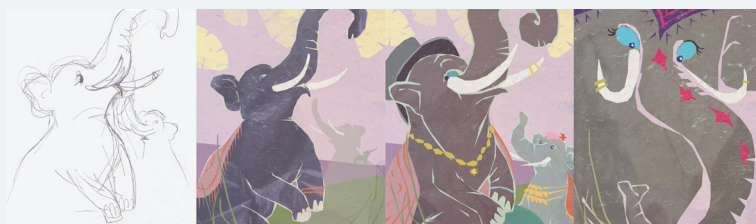
James Warwick:
Grey langurs
(valokuva)

Luonnos apinasta.

Tein lisää luonnoksia läpi koko prosessin, ja kokeilin erilaisia asentoja hahmoille. Sain Muotoiluinstituutin opettajalta Christoffer Lekalta palautetta, jonka mukaan jotkut eläimistä olivat liian realistisesti piirrettyjä verrattuna toisiin, "satumaisempiin" hahmoihin. Huomasin tämän itsekkin Lekan otettua asian esille, ja piirsin joitakin kuvia vielä loppuvaiheessa kokonaan uudestaan.

Sivu 20:
Luonnos norsusta,
välivaiheet ja
lopullinen kuva.

Kansisivut

Kanneksi olin aluksi ajatellut tehdä pelkistetyn yksivärisen, mutta eläväpintaisen vihreän kuvan, jonka yläreunasta Jumpy'n pää pilkistäisi ujonaa vain puoliksi näkyvissä. Tämän lisäksi kansisivulla ei olisi ollut muuta kuin kirjan nimi. Christoffer Leka kuitenkin suositteli tekemään kannesta visuaalisesti voimakkaamman ja antoi kotiläksyksi katsoa Chip Kidd -youtube-videon, jossa käsiteltiin kansikuvan tärkeyttä ja annettiin ohjeita myyvän kannen tekemiseen.

Videolta opin, että kannessa olisi hyvä olla joko teksti tai kuva mahdollisimman suurena ja näyttävänä, eikä lainkaan pieniä turhia kuva-aiheita häiritsemässä. Korjasin kansiluonnostani niin, että suurensin tekstikokoa huomattavasti ja jätin Jumpyistä näkyviin vain silmän, joka katsoo suoraan lukijaan viidakonlehtien lomasta.

Etukannen jälkeen ja ennen takakantta luonnostelin nimiö- tai esilehden kaltaiset sivut, joilla kannet eroavat varsinaisesta tarinasta. Sähköisessä kirjassahan esilehdille ei ole tarvetta, koska sivuja ei sidota toisiinsa, mutta ilman niitä kertomus tuntui alkavan – ainakin paperikirjoja lukemaan tottuneena – liian aikaisin, "töksähtäen".

Myös Alice in Wonderland –sähkökirjassa (*Atomic Antelope*, 2010) kannen jälkeen kirja alkaa nimiösivulla ja sisällysluettelolla, WSOY:n sähkökirjassa Kuinkas sitten kävikään (*Spinfy*, 2012), taas kansisivun jälkeen seuraavat lukuohjeet, joiden jälkeen hypätään suoraan ensimmäiselle varsinaiselle aukeamalle.

Jumpy-kirjan nimiösivulle piirsin teatterin lavan, jonka edessä muusikot ovat aloittelemassa esiintymistään ja Jumpy kurkkii pelokkaana esiripun takaa. Kertomuksen loputtua viimeisellä sivulla esitys on ohi ja tyytyväinen Jumpy saanut kukkapuskun käteensä. Näyttelijä-Jumpy on siis voittanut pelkonsa tarinan Jumpyyn tavoin.

Lapsi kuvanlukijana

Kirjan kohderyhmää ei ollut tarkasti määritelty tilaajan puolelta, oli vain todettu tarinan sopivan pienille lapsille. Itse tulkitin sen tarkoittavan noin 2–7-vuotiaita: kirja ei ollut vauvojen äärimmäisen yksinkertainen kuvakirja, mutta sitä luettaisiin yhdessä vanhemman kanssa. Kirjassa siis saisi olla taustamaisia ja yksityiskohtia, eikä sitä tarvitsisi pelkistää sivun keskelle

sijoitettujen yksittäisten hahmojen sarjaksi. Visuaalista monipuolisuutta ei kuitenkaan saanut olla liikaa, koska lapsilla on taipumus harhailla kuvan yksityiskohdissa, mikä olisi saattanut vaikeuttaa kuvien ymmärtämistä kohderyhmän pienimmillä.

Lapsissa on suuria eroja siinä, minkä ikäisinä he ovat valmiita milläkin tasolla ymmärtämään kuvallista ilmaisua. Kuvanlukutaitoon vaikuttavat mm. lapsen kehitysaste, kulttuuri sekä kokemus. Kuvan ymmärtämistä voi siis harjoitella, jolloin jo pientenkin lasten on mahdollista oppia käyttämään mielikuvia ja irtaantumaan konkreettisesta ajattelusta.

Hatva kertoo pienen lapsen käyttävän kuvia ajattelunsa kehittämiseen: kuvan avulla lapsi oppii käsitteitä ja tunnistamaan ”jotakin joksikin”. Kuvat ikään kuin sitovat sanoja todellisuuteen.

Lapsi tarvitsee dokumentteja ajattelunsa rakentamiseen ja mielikuvituksen raaka-aineeksi. Kuva voi myös orientoida lasta ymmärtämään sisältöä ja laajentaa ajattelua symbolisen esittämisen kautta.

Esteettisyys ei ole lapsille tärkein kriteeri kuvan arvottamisessa, vaan he pyrkivät muodostamaan asiasta kokonaiskäsityksen, johon olennaisena liittyy kuvan esittämä tapahtuma tai kuvan sisältö. Lapsilla on kuitenkin todettu selviä mieltymyksiä kuvien estetiikan suhteen: esimerkiksi Katajan tutkimuksessa (1989) 4–6-vuotiaita miellyttivät eniten värilliset kuvat, ja lapset pitivät sitä monimutkaisemmista kuvista, mitä vanhempia olivat (*Anja Hatva: Kuvittaminen*).

Tunteet kuvituksessa

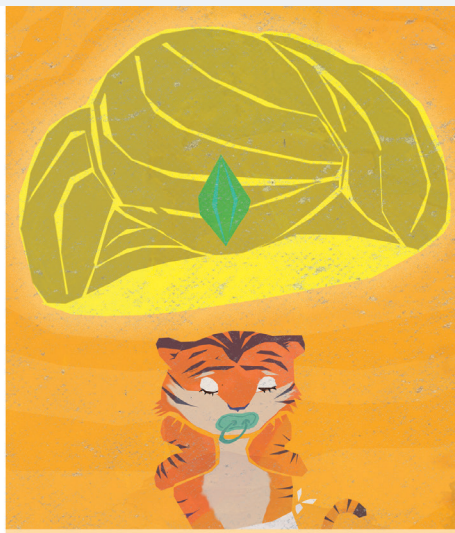
Hatvan viittaaman Parsonsien (1990) mukaan pienet lapset katsovat pääasiassa kuvan esittämän henkilön tunteita, jotka luetaan katseista, kasvoniilmeistä, eleistä ja toiminnasta. Lapset näkevät tunteet konkreettisina – hymyinä ja kyyneleinä – ja samaistuvat kuvan esittämiin henkilöihin; he eivät pysty ajattelemaan kuvan tekijän pyrkimyksiä tai esimerkiksi tummien värien osuutta surun kuvaamisessa. Todellisen ja kuvitellun välinen ero on pienimmillä häilyvä, minkä vuoksi he saattavat pelätä aggressiivisia kuvia (*Anja Hatva: Kuvittaminen*).

Helppoja tekstejä, helppoja kuvia? -artikkelissa muistutetaan kuvittajaa siitä, että tekstin ja kuvan tunnetilat eivät saa riidellä keskenään: hauskassa tekstissä kuvien on hyvä olla humoristisia ja tekstin niin vaatiessa on kuvittajan ”kyettävä myös mielteliäisiin sävyihin” (*Sisko Ylimartimo, Kuvituksen monet muodot*).

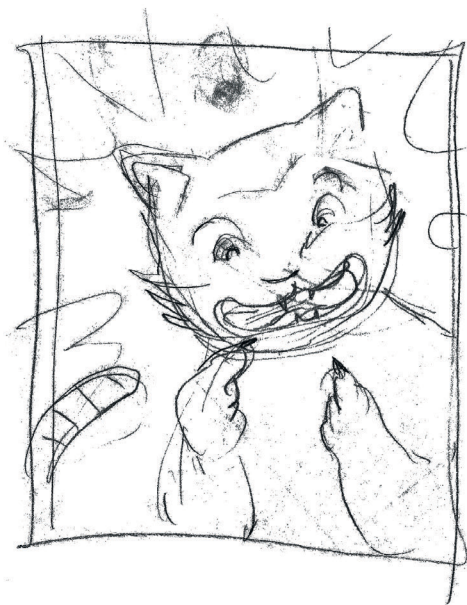
Jumpy the Tiger -kirjassa tunteet näkyvät erityisesti kohdissa, joissa Jumpy suree arkuuttaan ja pienuuttaan, sekä tiikerin ilossa hänen voitettuaan pelkonsa. Kirjan kokonaisuunnitelmaa tehdessäni päätin, että näillä sivuilla katkaisisin juonen hetkeksi ja kuvaisin ilmeikkään tiikerin suoraan edestä päin ilman taustamaisemaa. Tavoitteenani oli rytmittää tarinaa tällä keinoin: sivuista tuli vastaparit toisilleen, ja ne sijoittuvat ennen ja jälkeen kirjan käännekohdan, Jumpyn hyökkäyksen kohti käärmettä.

Ensimmäisessä pieni Jumpy kyyhöttää valtavan turbaanin alla, ja toisessa se valtaa miltei koko kuvapinnan ja osoittaa itseään ylpeänä. Sommittelulla korostin kuvien tunnelmaa; symmetrisesti keskilinjaan aseteltu tiikeri on staattinen ja lamaantunut. Iloinen tiikeri taas syöksyy kuvaan diagonaalisesti vauhdikkaana, ja häntäkin sillä osoittaa ylös ja itseensä päin!

Sivut 21 ja 28:
Surullinen ja riemastunut Jumpy.

Jumpy was sad. Did he have to wait until he grew big like his father before he found courage?

"Yes," said Jumpy.
"It was inside me the whole time!"

3.3 REFERENSSIT

Kun ryhdyin etsimään tietoa Intian taiteesta ja sopivasta värimaailmasta kuvituksen pohjaksi, törmäsin intialaisiin miniatyyrimaalauksiin, jotka tuntuivat hauskalta lähtökohdalta kuvitukselleni. Tein niiden avulla värikartan, jolla pyrin saamaan maalausten tunnelmaa kuviin ja pitämään ne värykseltään yhteneväisinä.

Miniatyyrimaalauksia on tehty Intiassa jo 900-luvulta lähtien, ja eri osissa Intiaa käytetyt tyyli luonnollisesti vaihtelevat suuresti. Mallina käyttämissäni maalauksissa värit olivat vahvoja ja kirkkaita, mutta itse taulut ajan patinoimia, mitä halusin imitoida Jumpy-kirjassa. Taulujen kulunut pintastruktuuri toi kuviin myös yhden kolmiulotteisuuden tason lisää, kun varsinainen piirros jäi naarmujen ja värivirheiden taakse.

Historianharrastaja kuvailee miniatyyrimaalauksia seuraavasti:

Miniatyyrit ovat sekä realistisia että mielikuvituksellisia samanaikaisesti. Monet maalaukset pyrkivät perinteisen musiikin tapaan välittämään jonkun mielentilan tai tunnelman. Tämä ilmenee vahvoina väreinä ja ajoittaisena abstraktisuutena. Luontoa kuvattaessa pyrittiin välittämään siitä nouseva ilo ja ihmetys. ... Merkittävä piirre miniatyyrimaalauksessa on yhden perspektiivin puuttuminen. Maalaukset omaavatkin yhden perspektiivin sijaan monia perspektiivejä ja pyrkivät heijastamaan monia todellisuuden piirteitä. Intialaisissa maalauksissa korostuu myös muodon ja massan sijaan liike ja muutos, mikä erottaa ne eurooppalaisesta tavasta katsella maailmaa. Se saa maalaukset toisinaan vaikuttamaan litteiltä, jollei kiinnitetä huomiota puiden ja eläinten liikkeeseen.

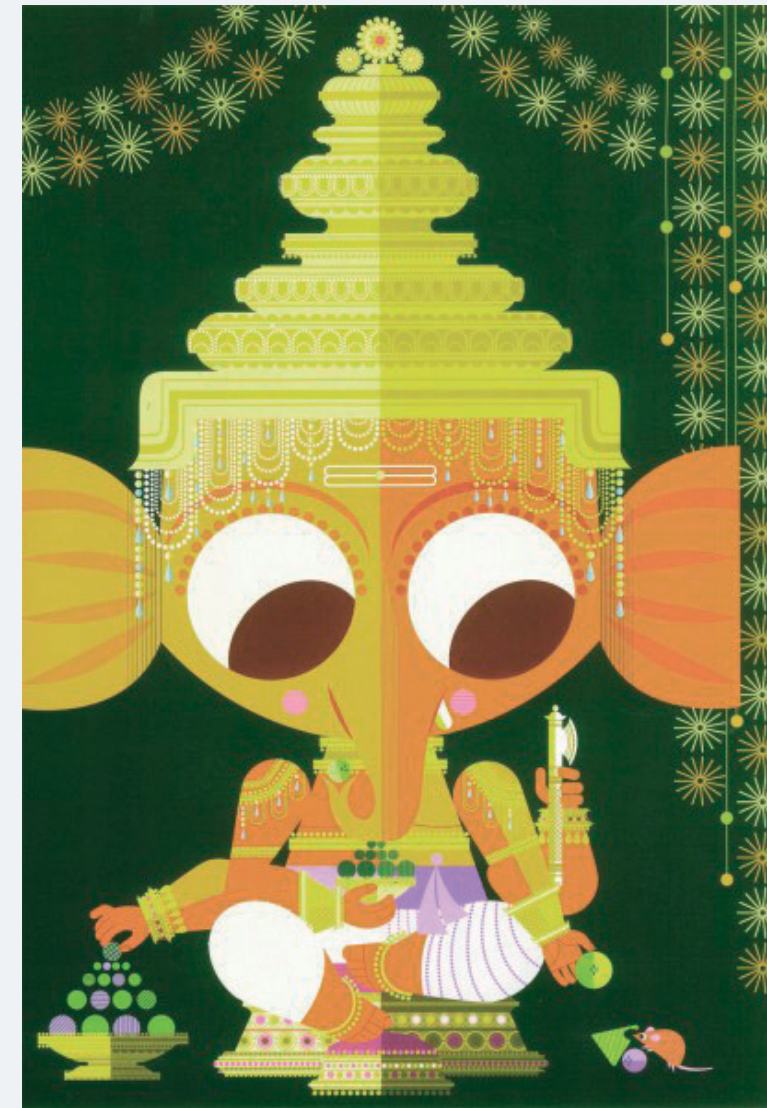
Ellie Neidin Unelmia -blogi: Intialaiset miniatyyrit, 2010

Bhagavata Purana: *Gajendramoksha* (n.1820-30) *Ganesha, Basohli miniature* (n. 1730) *Demons fighting over an animal limb* (myöh. 1600-l.)

Värikaavio

Hain mallia myös nykyaikaisilta kuvittajilta, kuten intialaiselta Sanjay Patelilta, jonka modernit versiot intialaisesta kuvastosta eläinhahmoisine jumalineen ovat monimuotoisuudessaan ja väriloistossaan upeita, joskin hyvin siloiteltuja. Vanhojen miniatyyrien sympaattista kömpelyyttä ja käsintekemisen tuntua niissä ei ole.

Sanjay Patel: *The Little Book of Hindu Deities* (Plume Publishing, 2006)

Esimerkkikuvituksia lastenkirjoista

Lastenkirjakuvituksista ovat erityisesti miellyttäneet silmäni 50- ja 60-lukujen kuvitukset, ja käytin niitä apuna sopivaa kuvitustyyliä miettiessäni. Tunnettujen Tove Janssonin Muumien ja Zdeněk Milerin Myyrän lisäksi esimerkiksi Moritz Kennelin ja Bernice Myersin töissä on sellaista tyylikkään humoristista tunnelmaa, jota toivoin siirtyvän omaan kuvitukseeni.

Tove Jansson:
Muumipeikko
villissä lännessä
(Wsoy, 1957)

Moritz Kennel:
The Big Little Book
(Golden Books,
1962)

Bernice Myers:
Pear-Shaped Hill
(Golden Press,
1960)

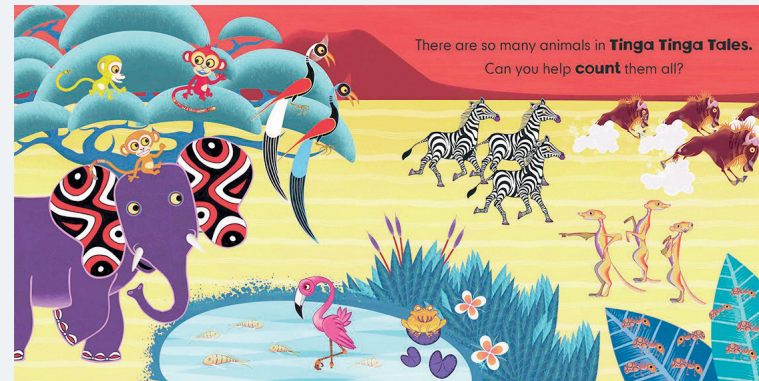

Uudemmissa kuvituksista Lerryn Kordan Little Nye, Marc Boutavantin Moko tai Tinga Tinga Tales -animaatiosarja (Tiger Aspect Productions) edustavat samantyyppistä retrohenkistä kuvitustyyliä. Teoksia yhdistää yksinkertaisten väri- ja rasteripintojen käyttö ilman varjostuksia, sekä monipuolisten kuvien koostaminen selkeistä muodoista, jotka ovat kuin paperista leikattuja. Kuvat eivät ole kuitenkaan yksioikoisia tai omiin sääntöihinsä kangistuneita, vaan tarpeen mukaan on käytetty myös viivaa tai liukuvärisiä alueita.

Lennyn Korda:
Little Nye
Into the Wild
(Candlewick, 2010)

Marc Boutavant:
Mokon matka
maailman ympäri
(Chronicle Books,
2009)

Tinga Tinga Tales
(2010)

Tinga Tinga tosin – ehkä useista eri kuvittajista johtuen – ei mielestäni aivan vedä vertoja aiemmin mainituille. Sen viivapiirroksen ja väripintojen suhteet ovat osittain epäloogisia, kun eri eläinhahmoja rajaavat viivat ovat paksuudeltaan erilaisia, eivätkä eläimet edusta täysin samaa tyyliä keskenään. Viidakko eläimineen on kuitenkin Tinga Tingassa kuvattu

iloisen värikkäästi ja epäsovinnaisesti käyttämällä erilaisia rasteripintoja, jotka ovat saaneet innoituksensa alkuperäisestä itäaafrikkalaisesta tingatinga-maalauksesta.

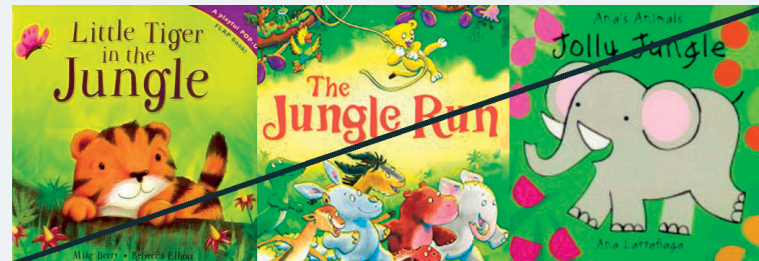
Halusin välttää liiallista söpöilyä kuvituksessa, vaikka kirjan kohderyhmänä olivatkin pikkulapset. Koska teksti kertoi rohkeaksi ja suureksi kasvamisesta, eivät mielestäni aivan porroisimmat ja pyöreimmät eläinhahmot olleet paikallaan. Hahmojen ilmeissä sai olla särmää ja huumoria, mutta ei liikaa, jottei niistä tulisi pienimmille pelottavia.

Kuvitustyyliä, joita halusin välttää liian söpöilevinä ja vauvamaaisina:

Mike Berry
Little Tiger in the Jungle

Tony Mitton:
The Jungle Run

Ana Laffanage:
Jolly Jungle

3.4 KUVITUSTEKNIIKAT

Koska kirjaa oli tarkoitus lukea sähköisiltä lukulaitteilta, halusin piirrosjäljestä vastakohtaisesti käsin tehdyn näköisen. Tavoitteeni kiinnostavaa kontrastia modernin laitteen ja retron kuvitustyylin välille, enkä halunnut rauhallisen satukirjan näyttävän siltä, että se on saanut vaikutteita vauhdikkaiden tietokonepeli-estetiikasta.

Kuvitustyylin valinta oli osaltaan myös puhtaasti makuasia: itseäni viehättävät rosoisuus ja "virheet" kuvituksissa, ja koen tietokoneella vektoroidut piirroset usein kliiniseksi ja tylsiksi. Etenkin jos niissä on käytetty liukuvärjättyjä pintoja ja kolmiulotteisuutta tuovia varjostuksia ja kiiltoja, on lopputulos usein omaan makuuni liian siisti ja muovisen oloinen.

Digitaalisen kuvittamisen opaskirjassaan lontoolainen kuvittaja ja graafisen suunnittelun opettaja Lawrence Zeegen toteaaakin selkeärajaisten ja mekaanisten Illustratoirilla piirrettyjen vektorikuvien käyneen vanhanaikaisiksi ja uuden visuaalisen estetiikan olevan tyyliltään enemmän "messed-up", sotkuisempaa. Suurin osa kiinnostavimmista uusista töistä on hänen mukaansa tehty luomalla täysin uusia työskentelytapoja, kun vanhoja kuvitustekniikoita on yhdistetty moderneihin työvälineisiin.

(Lawrence Zeegen: *Complete Digital Illustration*, 2010, vapaa suomennos kirjoittajan)

Kuvituksen olisi voinut tehdä pelkästään maalaamalla tai piirtämällä käsin ja nämä kuvat skannaamalla, jolloin niihin ei olisi tullut tietokonemaisuutta, ja oma kädenjälkeni olisi näkynyt niissä vahvasti. Tuntui kuitenkin luontevammalta tavalta itselleni luonnostella piirroset ensin käsin kynällä tai tussilla, ja sen jälkeen koostaa kuvat Photoshop-ohjelman avulla.

Olin saanut hyvää palautetta paperileikkauksen kaltaisesta kuvituksestani, jonka olin tehnyt harjoitustyönä opintojeni loppupuolella, ja päätin käyttää tätä tutuksi tullutta tyyliä myös Jumpy-kirjassa. Tiesin sen olevan itselleni nopein tapa saada aikaan kelvollista jälkeä, ja minun oli huolehdittava siitä, että pysyin aikataulussani.

Mielestäni tylsiä sähkökirjojen vektorikuvituksia:

Peter Lawson:
Jungle Fun
(Big Beak Books, 2012)

Fiona Treweeke:
Hide, Run, Growl
(Kid-estorybooks, 2011)

Alice Cussler:
All My Relatives Are... Big Cats
(Amazon, 2013)

Illustrator ja Photoshop:
Adoben piirustusohjelmia

Vaikka teinkin kuvat tietokoneella, hyödynsin samoja periaatteita kuin aidossa paperileikkauksessa. Paperileikkauksessa ei käytetä ääri viivoja kuvan elementtien erottamiseen toisistaan, vaan kuva syntyy eri väristen tai tummuusasteisten pintojen vaihtelusta. Rajat ovat selväpiirteisiä, ja maalauksellisuutta on vain värialueiden sisällä. Ääri viivan kaltaisia rajoja voi kuitenkin tarvittaessa tehdä kuviin niin, että päällä olevassa värikentässä on viivamaisia ohuita kohtia, joista alempi väri näkyy muodostaen rajauksen.

Halusin monipuolistaa piirrosjälkeäni ja harjoitella myös muunlaista tapaa kuvittaa, joten yhdistin papercut-tekniikkaan detaljeja – mm. palatsin kattokruunun ja apinoiden kirjoituskoneet – viivapiirustuksina sekä maalattuina. Muutamissa kohdissa käytin myös valokuvattua pintarasteria, kuten foliopaperia norsujen ihon värityksessä ja huonekasvin lehden pintaa isätiikerin kravattissa, saadakseni aikaan elävää ”läiskästä” pintaa.

Viivapiirrosta

Maalattua rasteripintaa maaston käsittelyyn ja vapaata maalausjälkeä tiikerin turkkia varten.

Hieno yhdistelmä viivapiirrosta ja väripintoja.

Micah Lidberg:
The Jungle
(2009)

Kun yritin ottaa mallia mieleisistäni referenssikuvituksista huomasin, että yksinkertaisenkin kuvan tekeminen vaati paljon enemmän työtä kuin olin luullut. Esimerkiksi viidakon kasvit, jotka muiden kuvittajien tekeminä näyttivät vain nopeasti huitaistuilta ja silti hyviltä, eivät minulta onnistuneet.

Tein erilaisia versioita kasveista piirtäen tussilla ja puukynällä sekä maalaamalla, mutta lopullisessa työssä parhailta näyttivät kuitenkin alkuperäiset Photoshopissa väripintoja leikkaamalla työstetyt muodot. Yhdistin niihin hieman piirrosjälkeä saadakseni kasveihin variaatiota, mutta paljon piirroksia jäi myös käyttämättä. Maalaukskokeilujani pystyin hyödyntämään leikkaamissani väripinnoissa, joissa halusin vaihtelevan kädenjäljen näkyvän.

"Rohkeus" piilotetuna kuvaan.

Tekstien upottaminen osaksi kuvaa ja erilaisilla kirjaintyypeillä leikkittely oli mahdotonta, koska ei ollut tiedossa, mille kielille kirja aiottaisiin kääntää. Sisällytin silti joihinkin kuviin sanan "rohkeus" eri kielillä. Kuva on täysin ymmärrettävissä, vaikkei tietäisi, mitä sana tarkoittaa. Lukijalle voi kuitenkin olla jännittävää löytää *rohkeus* yllättävästä paikasta, esimerkiksi apinan kirjoituskoneelta tai käärmeen tatuoinnista, omalla kielellään.

Sivu 5:
Kasvot kultaisessa leikkauksessa.

Sommittelu ja kuvan rakenne

Kullakin sivulla on yksi selkeä pää tapahtuma, joka lapsen on helppo hahmottaa. Yleensä Jumpy tai hänen jututtamansa eläin on kuvassa suurimmassa roolissa, mutta kuvakulmat vaihtelevat kiinnostuksen ylläpitämiseksi. Tärkeimmän hahmon (tai tämän silmät) piirsin usein suunnilleen kultaisen leik-

kauksen kohtaan, hieman keskilinjasta sivuun. Tämä tapahtui lähes automaattisesti, ehkä kuvataideopetuksen tuloksena, ja tuntui tekevän kuvista sommittellullisesti sopivan jännitteisiä ja miellyttäviä katsoa.

Sen sijaan keskeissommitelmaa käytin tietoisesti esimerkiksi kuvassa sivulla 13, jossa ylöspäin kapeneva puu kuvan keskellä näyttäytyy Jumpylle valtavana ja mahdottomana kii- vetä. Puunrunkojen asettelulla keskeisesti ja symmetrisesti kuvatilaan pyrin saamaan aikaan jäykän ja juhlanan tunnelman, joka kertoisi suurten puiden ajavan tiikeriä pois luotaan.

Jumpyn laitoin kuitenkin puun oikeaan reunaan rik- koakseni tätä jähmeää sommitelmaa hieman. Kirjassa Piirtä- misen taito kuvaillaan sommittelua "eri nimisten ja vahvuisten voimien saattamiseksi pinnassa riittävään sopusointuun". Tär- keänä kirjoittaja pitää sitä, että sommittelu ei jää vain tasapai- non etsimiseksi, vaan että kuvassa tulisi olla vaihtelua, sekä oikea suhde jännityksen ja tasapainon välillä (Onni Oja: *Piirtämisen taito*, 1957, 1996).

Kultainen leikkaus:
Jako kahteen osaan niin, että lyhyemmän osan suhde pidempään osaan on sama kuin pidemmän osan suhde kokonaisuuteen.

Sivu 13:
Puu kuvan keskellä.

Sommittelu:
Järjestyksen, keskityksen ja vaihtelun muuntelua suhteessa mm. pintaan, pisteeseen, viivan suuntaan ja tilaan nähden. (Onni Oja: *Piirtämisen taito*, 1957, 1996)

Sivut 23 ja 25:
Vaakalinja ja
diagonaalit.

Diagonaalisommitelmalla korostin liikkeen tuntua kuvissa. Sivun 25 hyökkäyskuvassa Jumpy kiipeää puunoksaa pitkin vasemmasta alakulmasta, ja oksan hahmo tekee kuvaan vahvan tumman diagonaalilinjan, joka törmää lintua ja käärmettä yhdistävään vastakkaiseen diagonaaliin. Aikaisemmalla sivulla (s.23), jolla lintu hoitaa tynesti poikasiaan, tekee oksa kuvan keskelle rauhallisen miltei suoran horisontaalilinjan. Lintua ympäröivät oksat alleviivaavat pesän suojaa.

Metonymialla tarkoitetaan näytettävän kuvan rajamista suuremmasta kokonaisuudesta, jolloin kuvaan jäävä osa alkaa edustaa tätä kokonaisuutta (Janne Seppänen, *Katseen voima* 2002). Rajausta käytin erityisesti alleviivaamaan elefantin suurta kokoa sivulla 20. Kuvassa näkyy norsusta vain osa naamasta, muuten se ei ole mahtunut sivulle.

Sivu 20:
Rajaus korostaa
norsun kokoa.

En käyttänyt gradienttia tai sävyeroja värialueen sisällä kuvaamaan maaston kolmiulotteisuutta, vaan alueilla on tasainen pintarasteri kuin ne olisi leikattu kuviollisesta paperista. Tämä tuntui sopivan paperileikkaustekniikkaan paremmin, ja myös referenssikuvina tutkimissani miniatyyrimaalauksissa olivat maalatut alueet yleensä tasasävyisiä, eikä liukuvärejä käytetty.

Gradientti: Väri-
vähittäinen vaihtu-
minen toiseksi tai
häipyminen.

Sivu 15:
Tasainen rasteri
maaston materiaa-
lina.

Tilan tuntua kuviin hain kuviin muilla keinoin: taustalle jäävät maisemat ovat valööriltään vaaleampia kuin etualan tapahtumat, ja hyödynsin myös miniatyyreissä käytettyä "jokin jonkin takana"-tilavaikutelmaa, jossa kauempana olevat kuvan osat jäävät etummaisten taakse. Palatsin tilat ja esimerkiksi Jumpyn kulkeman polun kuvasin viivaperspektiivissä.

Kuvaamisen tavat eivät ole itsestäänselvästi samoja eri kulttuureissa, kuten Hatva toteaa, mutta hain tilallisuutta omista lähtökohdistani käsin. Ei ollut mahdollista tehdä kuvituksesta yleispätevää, joka ymmärrettäisiin varmasti samoin ympäri maailman, vaikka kirja olikin tarkoitus kääntää eri kielille ja olla ladattavissa internetistä missä päin tahansa. Esimerkiksi kuvan alaosan katsotaan yleensä olevan etualaa länsimaisessa kuvitusperinteessä, mutta tämäkin hahmottaminen vaatii kuvanlukijalta oikeanlaisen tulkinnan oppimista (*Goldsmith, Anja Hatva: Kuvittaminen*).

4. TOTEUTUS

4.1 VALMIIT PIIRROKSET

Alun tuskailun jälkeen työ rupesi sujumaan hieman nopeammin, kun suurimmat päätökset tyylin ja hahmojen suhteen oli tehty. Kuvituksen kanssa oli myös melkoinen kiire, ja jouduin joustamaan itsekriittisyydessäni; kaikki sivut oli saatava valmiiksi deadlineen mennessä, vaikka joukkoon jäisikin vähän vaatimattomampia kuvia. Tärkeintä oli saada kokonaisuus yhteneväksi ja tarina kulkemaan sivulta toiselle mahdollisimman luontevasti.

Yhtenäisyyttä pyrin saamaan aikaan värityksellä ja viitauksilla seuraaviin tapahtumiin. Kuvassa, jossa Jumpy poistuu kotoaan seikkailuihinsa (s. 6), johdattaa pienten mustien pisteiden jono lukijan katsetta taustalla näkyvää maisemaa kohden. Myös Jumpy katselee sinne, ja lähdettyään seuraamaan jonoa tulee seuraavalla sivulla muurahaisten luo.

So Jumpy decided that he would go look for some courage. He started with the ants.

Sivu 6:
Muurahaiset
ohjaavat katsetta
seuraavaan tapah-
tumaan.

Matkan kulkua tein lapsille ymmärrettävämmäksi katseen suunnan avulla. Jumpy saapuu sivulle kuvan vasemmasta laidasta ja katsoo oikealle päin, jonne myös poistuu. Anja Hatvan mukaan useissa tutkimuksissa on todettu, että lapsen tapa katsoa kuvaa vasemmalta oikealle ei johdu pelkästään lukemistottumuksista (eiväthän pikkulapset edes osaa vielä lukea), vaan että tapa olisi kenties omaksuttu aikuisilta yhdessä kuvakirjaa katseltaessa. Lukusuunta saattaa myös olla universaali, eikä siinä ole eroa länsimaisten ja itämaisten lukijoiden välillä.

(Anja Hatva: Kuvittaminen)

Sivut 11 ja 14: Banaaninkuoret ennustamassa kohtaamista apinoiden kanssa. Jumpy suunnistaa kohti taustalla siintävää jokea.

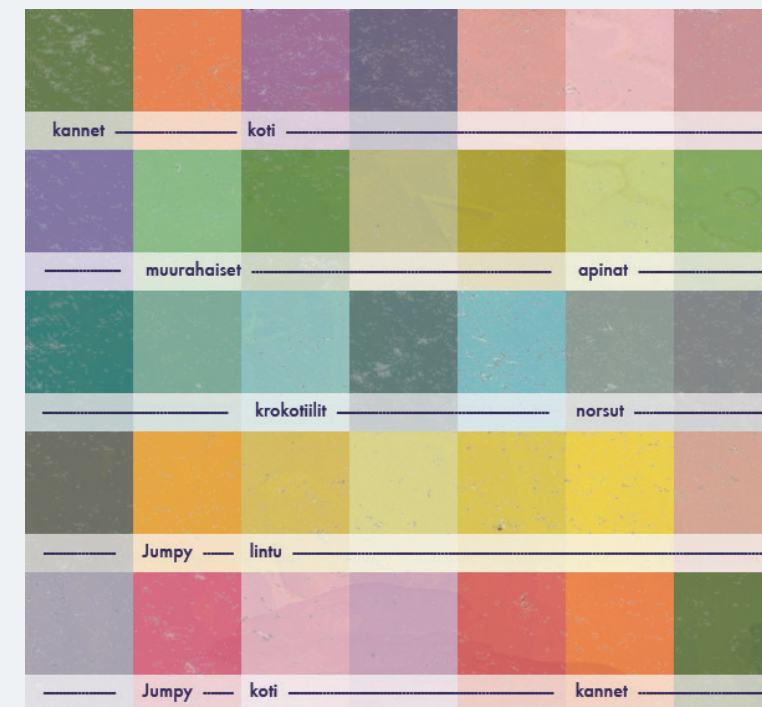

Kuvallisia vihjeitä tulevasta käytin myös muissa kirjan kohdissa, joissa Jumpy kulkee paikasta toiseen. Tekstin jaottelu sivuille oli valmiiksi määrätty, ja kirjaan oli tulossa useita sellaisia kohtia, joissa ei oikeastaan tapahdu mitään – todetaan ainoastaan, että Jumpy ei edelleenkään löytänyt etsimäänsä rohkeutta, vaan jatkaa matkaansa. Eri eläinhahmojen kohtaamisen välille jäi näin liikaa "tyhjäkäyntiä", pelkkää kävelyä viidakossa.

Sivuille 10 ja 11, joilla Jumpy poistuu muurahaisten luota ja lähestyy apinoita, piirsin muutaman muurahaisten Jumpy matkakumppaniksi kertomaan aiemmista tapahtumista ja banaaninkuoria polun varrelle vihjaamaan tulevasta. Jumpy siirtyminen seuraavan eläimen, krokotiilin, luo (s. 14) on kuvattu puun korkeudelta apinan selän takaa, ja taustalla siintävät krokotiilin jokea ympäröivät kukkulat.

Värit

Värejä käytin orientoimiseen niin, että jokaisen Jumpyn kohtaaman eläimen kotiympäristö on sävyltään hieman erilainen, ja edellisen tai seuraavan kohteen sävyt toistuvat pääsääntöisesti taustan horisontissa. Kirja jakautuu näin muutaman sivun pituisiin osiin kunkin eläimen kohdalla.

Värit liukuvat tapahtumapaikasta toiseen selkeyttäen lukukokemusta.

Viimeisissä kuvissa taustan sävyt muuttuvat lämpimistä sinivioletin suuntaan, hämärtyvän illan väreiksi, Jumpyn palatessa kotiin tapahtumarikkaan päivänsä jälkeen. Hyödynsin väriyksessä vastaväripareja vihreä-punainen ja keltainen-violetti, jolloin alku- ja loppusivujen vaaleanpunainen ja violetti toimivat kontrastina viidakon keltavihreille sävyille.

Sivu 9:
Nukkuva vai kiveä
työntävä Jumpy?

Jumpy helped the ants. He moved some rocks out of their way, but didn't find any courage.

Kohderyhmän palaute

Tehdessäni kuvituksia tietokoneella oli takanani usein omia ja naapureiden lapsia ihmettelemässä puuhiani. Sain lapsilta rehellistä ja reaaliaikaista palautetta (joskin kehitysehdotukset olivat usein tyyliä "lisää vaaleanpunaista!") ja pääsin testaamaan, olivatko kuvat heidän mielestään ymmärrettäviä tai liian pelottavia.

Esimerkiksi sivun 9 kuva, jossa Jumpy työntää kiveä pois muurahaisten tieltä aiheutti koelukijoissani hämmennystä. Viisivuotiaat eivät olleet yksimielisiä siitä, oliko tiikeri työntämässä kiveä vai nukkumassa sen vieressä. Palautteen perusteella tein maahan vauhtiviivoja kiven liikettä korostaakseni, sekä lisäsin Jumpyn otsalle enemmän ryppyjä kuvaamaan ponnistelua. Lapset olivat tulokseen tyytyväisiä, mutta itse en ole aivan vakuuttunut piirustuksesta vieläkään.

Käärme tai hurjistunut tiikeri eivät olleet pienimpienkään lasten mukaan pelottavia, vaikka esimerkiksi Muumi-kirjojen noita on heille liikaa. Oletin tämän johtuvan siitä, että pelottavat hahmot eivät katsoneet lukijaan päin, eivätkä näin olleet uhkaavia. Lisäsin "asiakaspalautteen" saatua karjuvan Jumpyn ympärille punaisen sahalaitakuvion, jotta saisin kuvaan lisää aggressiivisuutta ja korostaakseni Jumpyn vastalöydettyjä voimia. Näytin lapsille vaihtoehtoiset piirrokset ilman korostuskuviota ja sen kanssa, ja he pitivät voimakkaampaa versiota parempana.

Kuvien sisältö

En halunnut aliarvioida lasten ymmärrystä kuvanlukijoina, vaan sisällytin piirroksiini myös symboliikkaa. Anja Hatvan mukaan symbolien ymmärtäminen saattaa olla pienille lapsille vaikeaa, muttei suinkaan mahdotonta. Lapset käsittävät jo leikki-ikäisinä, että ”jokin voi olla jonkin sijasta”, vaikkapa pikkuveli voi esittää isää. Tietokonepelit ovat myös totuttaneet nykylapsia symbolien käyttöön. Tutkimuksissa jo 7-9-vuotiaiden lasten on todettu olevan kykyneviä ymmärtämään metaforia, vertauskuvallista esittämistapaa. (Anja Hatva: Kuvittaminen)

Sivulla 21 Jumpy-tiikeri tuntee riittämättömyyttä suuren ja mahtavan isänsä rinnalla: *”Did he have to wait until he grew big like his father before he found courage?”*. Kuvassa isää ja tämän kokoa ja voimia symboloi suuri turbaani, jonka alla pieni tiikeri murehtii. Testasin kuvan ymmärtämistä juuri neljä vuotta täytäneellä koehenkilöllä, joka käsitti kuvan aivan oikein. Itsenäisesti lapsi osasi kertoa, että tiikeri kuvassa suree pienuuttaan, mutta turbaania hän ei osannut selittää. Kun kysyin tarkentavan kysymyksen ”miksiköhän tiikeri ajattelee tuota turbaania?” lapsi osasi heti vastata, että se haluaisi olla yhtä iso kuin isänsä.

Kirjan käännekohdassa, jossa Jumpy karjahtaa käärmeelle ja löytää vihdoinkin rohkeutensa (s. 25), sen suussa koko matkan ajan ollut tutti – lapsuuden vertauskuva – lentää ja kopsahtaa käärmeen päähän. Käärme on näin voitettu, ja loppukirjassa Jumpy esiintyy ilman tuttiaan. Sen sijaan se saa päähineekseen pelastamansa lintuemon munankuoren, merkin voimasta ja vallasta, joka on melkein yhtä upea kuin isätiikerin turbaani.

Jumpy jumped into a branch and growled at the snake. *”Raaaawwr! Go away!”* And the snake quickly slithered away.

Loppukuvassa (s. 31) iloinen Jumpy on nostettu äitinsä hartioille, jossa se on isänsä pään korkeudella. Tällä halusin kertoa Jumpyn saavuttavan vielä tavoitteensa tulla yhtä suureksi ja rohkeaksi kuin isänsä.

Kuvan sommittelussa ja hahmojen myhäilevissä ilmeissä tavoittelin myös vanhojen tilannekomedioiden loppukohtausten asetelmaa, jossa perheenjäsenet hekottelevat

Sivu 9:
Nukkuva vai kiveä
työntävä Jumpy?

tyytyväisinä ohjelman viimeiselle kaskulle. Tämä oli tarkoitettu kevyesti ironiseksi viittaukseksi (kirjaa ääneen lukevan aikuisen iloksi), sillä usein komediasarjojen loppuvitsit eivät ole aivan niin hauskoja kuin naurun määrystä voisi kuvitella – kuten mielestäni Jumpy-tiikerin tapauksessakin: *“I guess we will have to start calling you “Brave” now won’t we?”* (“Luulenpa, että meidän täytyy ruveta kutsumaan sinua Urhoksi, eikö niin?”)

Sivu 31:
Koko perhe taas
koolla seikkailujen
jälkeen.

Kirja kaipasi mielestäni enemmän tapahtumia kuin tarinaan sisältyi, joten sisällytin kuvitukseen yhden rinnakkaiskertomuksen lisää tehdäkseen siitä kiinnostavamman. Olin jo aikaisemmin piirtänyt kuviin yksityiskohtia tekstin ulkopuolelta: laittanut muurahaiset löytämään timantin, jota ne lähtevät kuljettamaan kohti kekoaan, krokotiilin soutelemaan intialaisella jokialuksella ja Jumpyn palaamaan kotipalatsiinsa lintujen kannattelemana.

Viimeisiin tapahtumiin päätin lisätä linnunpoikasten kuoriutumisen Jumpyn ja käärmeen välisen tappelun johdosta. Lintuemon kiljuessa käärmeelle poksahtaa ensimmäinen poikanen säikähtyneenä munasta, ja seuraavilla sivuilla loputkin linnunpojat lähtevät kipittämään puunoksa pitkin.

Tämän kaltaiset pienet sivujuonet eivät vie huomiota pois itse sadusta, vaan voivat pitää lapsen mielenkiintoa yllä.

Sivut 8, 15 ja 27:
Timantti, vene ja
Jumpyn lentomat-
ka kotiin.

Kuten Tarja Ahjopalo-Nieminen opastaa kuvittajaa kirjassa *Kuvittajan keinot*:

Kuvituskuvan merkitys on paljon muutakin kuin viihdyttää katsojaa, somistaa tai tukea tekstin sanomaa; ne välittävät visuaalista viestiä ja ruokkivat katsojan mielikuvan syntymistä. Parhaimmillaan kuva toimii tekstin tukena, mutta elää samalla omaa elämäänsä ja siivittää katsojan mielikuvitusta. Se ei noudata tekstiä orjallisesti vaan avaa uusia tulkintamahdollisuuksia.

Kuvittajan keinot, 1999

4.2 KUVAT JULKAISUALUSTALLE

Jomybooksin internet-julkaisualusta kirjoille on edelleen kehitysvaiheessa, ja olenkin saanut ladata piirroksiani sivustolle jo useaan otteeseen. Ensimmäisellä kerralla käyttöliittymässä oli vielä kovasti virheitä: kuvat menivät väärään kohtaan sivulle tuotaessa, tekstejä ei pystynyt asemoimaan ja sivuston käyttäminen oli kaikenkaikkiaan vaivalloista. Tein Jomybooksille raportin kaikista huomaamistani ongelmista, ja he alkoivat selvittää asiaa ohjelmoijien kanssa. Teimme vuoden mittaan lukuisia korjauskierroksia, ja vähitellen sivusto onkin kehittynyt paremmaksi.

Käytettävissä on silti vieläkin vain kolme erilaista kirjaintyyppiä, eikä toivomaani Futuraa. Kolmesta fonttivaihtoehdosta valitsin kirjaan Futuraa lähinnä olevan Arialin; pistekoolla 12 teksti mahtui kullakin sivulla kahdelle–kolmelle riville, kun kokeilin sitä suomen- ja englanninkielellä.

Tekstin ei tarvinnut olla kooltaan erityisen suurta, koska kirja oli tarkoitettu alle kouluikäisille ja aikuisen lapselle ääneen lukemaksi. Fonttikoko on kuitenkin mitoitettu niin, että kirjaa luetaan täysikokoiselta lukulaitteelta, puhelimen ruudulla teksti menee hyvin pieneksi. Joissain sähköisissä kirjoissa teksti skaalautuu automaattisesti lukulaitteen mukaan, kuten esimerkiksi *Kuinkas sitten kävikään?* -teoksessa, jossa tekstilaatikot avautuvat sivun kulmasta painamalla sopivan kokoisina. Jomybooksin sivustolla ei kuitenkaan saanut tehtyä kirjaan tällaista toimintoa.

Viimeisin ongelma julkaisusivustolla on ollut esikatselun toimimattomuus. Sähkökirjan todellista ulkonäköä ja toimintaa on vaikea hahmottaa, kun sivun vaihtumista ei pysty kokeilemaan esikatselun avulla. Tämäkin virhe toivottavasti korjataan tulevaisuudessa, mutta siihen asti on tyydyttävä lu-

kemaan kirjaa pdf-ketjuna ja epub-tiedostona, jotka eivät kuitenkaan aivan vastaa lopullista julkaisua.

Jomybooks.com:
Kuvien lataaminen
sivustolle.

The screenshot shows the JomyBooks.com editor interface. At the top, there are navigation tabs: 'My projects', 'My publications', 'Challenges', 'New releases', 'About us', and 'Help'. The main area is titled 'My projects - editor' and shows the book 'Jumpy the Tiger' by K. Ochoa / Erja Sipilä in English. The editor includes a 'DESCRIPTION OF THE PROJECT' field, a 'PROJECT ORIENTATION' selector, and a 'CREATE NEW TEXT AREA' button. A central canvas displays a tiger illustration with the text: "Excuse me," he asked the ants. "Where can I find courage?". To the left, there is a 'Background' section with 'My images' and a grid of 10 image thumbnails. Below the canvas, there is a 'PUBLISH THE BOOK' button, a 'PREVIEW THE BOOK' button, and a 'CREATE ILLUSTRATION CHALLENGE' button. At the bottom, there is a section for 'Other unpublished projects' with a 'CONTINUE EDITING' button.

4.3 SÄHKÖKIRJA

Sähkökirjan kuvittamisen haasteena verrattuna paperiseen kirjaan oli mielestäni ennen kaikkea se, että kirja koostuu yksittäisistä pystysuuntaisista (tai vaaka-) sivuista eikä aukeamista. Perinteisessä normaalin kokoisessa kirjassa aukeaman sisälle on mahdollista tehdä eri kokoisia kuvia, jotka tuovat kuvitukseen hierarkiaa ja vaihtelua, ja mahdollistavat kuvien keskustelemisen toistensa kanssa vastakkaiselta sivulta toiselle.

Esimerkit vaaka- ja pystymuotoisista paperikirjoista, joissa sivujen välinen vuoropuhelu toteutuu hienosti:

Hierarkia:
Kuvien väliset
suhteet; pääkuva
ja sitä täydentävät
pikkukuvat tai
vinjetit.

Lerryn Korda:
Raketilla kuuhun

Kalle Güettler &
Rakel Helmsdal,
kuv. Áslaug Jónsdóttir:
Ei! sanoi pieni
hirviö

Lukulaitteilla sivut ovat niin pieniä, etten saanut niihin mahdutettua useampia kuvia sivua kohden luettavuuden kärkeä. Vaikka kirja tehtiinkin lähtökohtaisesti iPadiin sopivaksi, sitä luetaan mahdollisesti myös pienemmällä lukulaitteilla, kuten iPad Minillä tai jopa kosketusnäyttöpuhelimilla, joissa kuvat olisivat jääneet aivan liian pieniksi ja kadottaneet yksityiskohtansa.

Yritin välttää sellaista jäykkää rakennetta, jossa jokaisella sivulla on kuvattuna yksi asia, jonka tekstiosuus sitten selostaa: halusin kirjan olevan jatkuva tarina myös visuaalisesti, mutta sivun muoto sai sen vaikuttamaan enemmänkin kortti-sarjalta. Käytin mahdollisimman paljon vaihtelua kuvakulmissa ja toin hahmoja perspektiivissä lähemmäs ja kauemmas, mutta silti kuvat tuntuivat toistuvan monotonisesti saman muotoisina ja kokoisina, enkä saanut ongelmaa kokonaan häivyttettyä.

Yksitoikkoisuuteen vaikutti osaltaan myös valintani sijoittaa teksti kaikissa sivuissa samaan kohtaan alareunaan; tekstillä leikkittely osana kuvitusta ei tästä syystä onnistunut. Toisaalta alkuperäiseen ajatukseeni miniatyyrimaaluksista eivät kuvien monimuotoisuus tai tekstit kuvan sisällä olisi sopineetkaan.

Jos sähkökirjaan olisi ollut mahdollista saada toiminnallisia osia, olisi interaktiivisuudella voinut tuoda kaivattua vaihtelua kuvakokoihin. Kirjasta olisi voinut tehdä luukkukirjan tapaisen, jolloin kosketusnäyttöä näpäyttämällä aukeavat "luukut" olisivat paljastaneet pienempiä kuvia tai sivun osia. Tällaiset yksittäiset toiminnot sivuilla eivät ehkä olisi tehneet kirjasta vielä liian levotonta rauhallisiin lukuhetkiin.

Nicklas Bengtsson erottaa artikkelissaan Lastenkirjan yllättävät muodot luukkukirjat ns. lelukirjoista, ja toteaa luukkujen toimivan tavallisten sivujen tapaan ja olevan kirjan taittoon liittyviä ratkaisuja – luukkulliset kirjat eivät siis ole funktiol-

taan leluja (Kuvituksen monet muodot).

Esimerkiksi kirjassa Kuinkas sitten kävikään, joka pohjautuu Tove Janssonin Muumi-reikäkirjaan vuodelta 1952, on toiminnallisuus toteutettu melko tyylikkäästi ja alkuperäisen hengen mukaisesti. Jotain samankaltaista käsittelytapaa olisi voinut kokeilla Jumpy-kirjassakin sen riitelemättä Jomybooksin ajatusmaailman kanssa. Myös Alice in Wonderland -sähkökirjassa on rauhallinen ja kirjallinen tunnelma. Interaktiivisia sivuja on vain siellä täällä kirjan lomassa mausteena, muuten kirja koostuu vanhan näköisiksi käsitellyistä tekstisivuista ja satunnaisista mustavalkoisista kuvituksista.

Sähkökirjoja:
Kuinkas sitten kävikään?
(Spinfo, 2012)
Alice in Wonderland
(Atomic Antelope, 2010)

Lukulaitteen kääntäminen pystyasennosta vaakaan (tai päinvastoin) on useimmissa tutkimissani iPad-kirjoissa ja -peleissä yksinkertaisesti vain lukittu niin, että kuva pysyy muuttumattomana. Tämä on mielestäni ihan ongelmaton tapa hoitaa asia: käyttäjä huomaa, kuinka päin teosta on tarkoitus lukea ja kääntää lukulaitteensa oikein päin sitä sen enempää miettimättä, aivan kuten paperikirjaa lukiessaankin.

On mahdollista myös toteuttaa teos niin, että sitä pystyy lukemaan missä suunnassa tahansa. Vaaka- ja pystysivut on tällöin tehty erikseen, ja materiaali on sommiteltu molempiin muotoihin sopivaksi. Sivun taitto siis muuttuu hieman riippu-

Layout:

Painotuotteen tekstien ja kuvien sijoituksen ja suhteiden hahmottelu ja sommittelu.

en siitä, kummin päin lukulaitetta pidetään. Jomybooksin sivustolla tämä ongelma oli ratkaisematta, ja pystysuuntainen Jumpy-kirja levisi omituisen näköiseksi, kun sitä kokeiltiin vaakamuotoisena. Ehdotin yritykselle joko sivun lukitsemista yhdensuuntaiseksi tai mahdollisuutta tehdä rinnakkainen layout vaakaan, mutta tätä ominaisuutta ei ole sivustolle vielä saatu.

Koska kirjaa luettaisiin sähköiseltä lukulaitteelta, oli kirjan värityksen oltava RGB (red/green/blue) -muodossa, eikä painotuotteiden CMYK-värijärjestelmässä. Kyseessä on väriavaruus, jossa värit muodostuvat värillisiä valoja sekoittamalla. RGB-värimallia käytetään värien esittämiseen mm. tietokoneissa, sillä näyttölaitteiden pikselit muodostuvat punaisen, vihreän ja sinisen värisistä valonlähteistä.

5. LOPPUARVIOINTI

5.1 KUVITUS KOKONAISUUTENA

Kesällä 2013 tulostin kirjasta vielä viimeisen paperiversion saadakseni kokonaisuudesta paremman kuvan kuin tietokoneruudulla ja nähdäkseni, oliko siinä joitain sivuja jotka hyppäisivät esiin epätoivotulla tavalla. Paperille tulostettuina värit näyttivätkin edelleen yllättävän harmailta, ja halusin käydä vielä toisen kerran kaikki kuvat läpi kirkastaakseni niiden väritystä entisestään. Vertailin piirroksia mallikuvituksiini ja totesin, että osa viidakkoon sijoittuvista sivuista on edelleen turhan tyhjiä ja niistä puuttuu viidakkomainen kasvillisuuden runsaus, joten lisäsin samalla mielestäni tylsimpin kohtiin lehtiä täytteeksi.

Sivu 10:
Värien kirkastaminen ja kasvillisuuden lisäys.

Kaikkien sivujen värikontrastit säädettyäni päätin, että työ on lopullisessa muodossaan. Kirjaa olisi tietysti voinut hioa loputtomiin, mutta olin itse suhteellisen tyytyväinen lopputulokseen, eikä tilaajallakaan ollut muutostoiveita kuvituksen suhteen.

Alussa hyvin epämääräisiin ajatuksiini nähden kirjasta tuli mielestäni ihan kelvollinen: pyrkimykseni saada piirroksiin vaihtelevuutta ja tarinaan huumoria onnistuivat, mutta edelleen päähenkilö Jumpyn ulkonäkö jäi liian persoonattomaksi, ja myös tiikerin olemus muuntuu liikaa sivulta toiselle.

Alkuperäinen visio miniatyrimaalauksista ei näy lopputuloksessa niin paljon kuin olin toivonut, sillä maalausten hahmot tuntuivat kuitenkin olevan liian jäykkiä ja kaksiotteisia lastenkirjaan. Aikuisille suunnatussa tuotteessa ne olisivat toimineet paremmin ja olleet vitsikkäällä tavalla sopivan kömpelöitä. Miniatyrimaalaus-ideasta jäi kuitenkin väritykseen vanhahtava käsittely läiskineen ja naarmuineen.

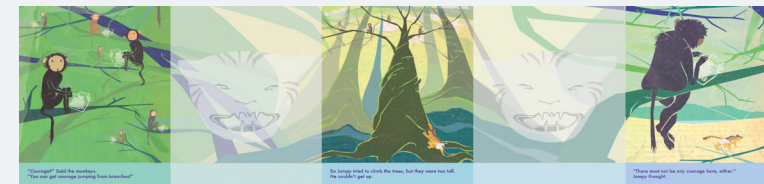
Maiseman jatkuminen liukumalla.
Kapu Toys:
Kapun metsä (ruutukaappauksia)

Jälkikäteen ajatellen olisi ollut hauskaa, jos sivut olisi toteuttanut niin, että ne liukuisivat suoraan toisiinsa ja maisema, jossa Jumpy kulkee, olisi yhtenäinen. Tällainen tekotapa on toteutettu hyvin esimerkiksi Kapun metsä -pelissä (Kapu Toys, 2012). Luonnostelinkin paria sivuja yhdistävää välisosaa, joiden kautta ajattelin siirryttävän sivulta toiselle, mutta niiden saaminen luontevan näköiseksi jälkikäteen tuntui liian suuritöiseltä. Kuvien olisi tässä tapauksessa – toisin kuin

Kapun metsässä ja muissa sen kaltaisissa peleissä – pitänyt liukua niin, että ne ”napsahtavat” oikealle kohdalle sivua vaihdettaessa, ja välisosat ohitetaan nopeasti. Näin kirjassa olisi säilynyt kirjamainen sivuittain etenevä rakenne.

Motivaatiota tämän kaltaiseen muokkaamiseen oli vaikea löytää, koska Jomybooksin käyttöliittymä ei kuitenkaan tukisi sivujen limittymistä toisiinsa, ja työ jäisi siis vain sor-miharjoitukseksi. Huomasin myös tutkiessani Alice in Wonderland -sähkökirjan toteutusta, että tekstiä on itse asiassa mukavampi lukea, kun sivu kääntyy paperikirjamaisesti. Liu´uttamalla vaihdetussa sivussa tekstirivit alkoivat ainakin oman kokemukseni mukaan vilistä silmissä, ja oikeassa kohdassa oli hankala pysyä.

Luonnos:
Liittävien osien
tekeminen sivujen
väliin epäonnistui.

5.2 PROJEKTIHALLINTA

Opinnäytetyöni lähti vauhdikkaasti liikkeelle. Aloin keväällä 2012 välittömästi aiheen varmistuttua piirtää luonnoksia, koska olin luvannut näytepiirustusten valmistuvan ennen kesäkuun tapaamistani Kimmo Kauhasen kanssa. Kesällä otin kuukauden opintovapaan päivätöistäni ja tein kuvitusta ahkerasti joka päivä; syyskuuhun mennessä kaikki sivut olivatkin jo siinä vaiheessa, että olisin voinut luovuttaa työn Jomybooksin niin halutessa.

Kuvien lataaminen Jomybooksin julkaisualustalle ei kuitenkaan onnistunut sivuston ollessa vielä keskeneräinen, ja projektin eteneminen tuntui pysähtyvän joksikin aikaa kokonaan. Opinnäytetyön kirjallista osuutta olin luonnostellut piirroksia tehdessäni, ja sen runko oli pääpiirteissään ole-massa. Lopullista tekstiä sain silti aikaan vain vähän, ja muun elämän kiireet menivät muutamaksi kuukaudeksi lopputyön tekemisen edelle.

Hetkittäin innostuin työstä uudelleen, selailin lastenkirjoja mallia ottaakseni ja parantelin piirtämiäni kuvia. Uusimmat versiot toin jälleen Jomybooksin sivustolle, mutta törmäsin edelleen ongelmiin käyttöliittymässä, jotka sitten ilmoitin eteenpäin Kimmo Kauhaselle. Tällaisia kierroksia kävimme läpi useita vuoden aikana, kunnes lopulta kesällä 2013 - kun opinnäytetyö oli pakko saada valmiiksi - päätin kuvituksen olevan valmis, julkaistiin sitä Jomybooksin kautta tai ei.

Projektinhallinnan osalta olen tyytyväinen siihen, että sain piirrettyä kaikki kuvat Jomybooksin antamaan deadlineen mennessä. Vaikkakin ne olisivat voineet olla laadultaan parempia, tein kuvitustyön niin hyvin kuin näillä taidoillani ja annetussa ajassa osasin. Kirjallisen osuuden kanssa sen sijaan olen hidastellut turhaan. Jäin odottelemaan kirjan julkaisemista verkossa, vaikka minun olisi pitänyt pysyä omassa aika-tilaussani ja kirjoittaa opinnäytetyö loppuun Jomybooksin toimista riippumatta.

5.3 YHTEENVETO

Lopputyötäni tehdessäni opin, mitä kaikkea kokonaisen kirjan kuvittaminen pitää sisällään. Työtä oli paljon, ja ratkaistavia ongelmia tuli eteen kaiken aikaa projektin edetessä. Omasta

visiostani koetin pitää kiinni, vaikka ympäristöstä tulikin erilaisia ohjeita ja näkemyksiä siitä, kuinka kirjaa pitäisi kehittää. Silti minun oli pystyttävä ottamaan opikseni niistä hyvistä neuvoista, jotka veivät työtäni eteenpäin.

Alkuvaiheessa, kun suurin osa kuvista oli vielä luonnosvaiheessa, kävin innostavalla kuvituskurssilla, jossa painotettiin käsin piirtämisen tärkeyttä tietokonegrafiikan sijaan. Pohdin jo aloittavani uudelleen alusta koko kuvitustyön maalaamalla esimerkiksi paperipesutekniikalla, jota olimme kurssilla harjoitelleet. Olin kuitenkin tyytyväinen jo valmiiksi saamiini sivuihin, ja päätin vain lisätä entisestään käsityön jälkeä kirjaan, jotta pääsisin eroon tietokonepiirrosten mahdollisesta persoonattomuudesta.

Järkevimmäksi työtavaksi osoittautui päättää heti alussa päälinjat piirrostekniikan suhteen ja tehdä ainakin suurpiirteinen kokonais-layout kaikista sivuista. Sen jälkeen oli helpompaa suodattaa ohjeista ne, jotka sopivat alkuperäiseen ideaan ja käyttää niitä hyväksi. Hyvien kuvittajien lastenkirjoja selaillessa tuli aina sellainen tunne, että haluaisi viedä omaa kuvitustaan kulloinkin luettavan kirjan suuntaan, mikä on tietysti mahdotonta yhden projektin sisällä. Siksi oli hyvä opetella ”peruuttamaan”, palaamaan takaisin omiin lähtökohtiinsa ja jatkamaan työtä niistä käsin.

Jos nyt aloittaisin uuden kuvitustyön, haluaisin ehkä kokeilla tehdä sen kokonaan käsin piirtäen ja maalaten. Väri-alueiden naputtelu tietokoneen hiirellä alkoi kyllästyttää loppua kohti melkoisesti ja luulenkin, että pidän tietokonepiirtämisestä pientä taukoa ja harjoittelen muita kuvantekemisen tapoja. Tässä esimerkiksi todella upea aukeama vanhasta kirjasta *That’s good, That’s bad!* vuodelta 1963, jonka on kuvittanut Aliko Brandenburg tasaisia väripintoja maalaamalla ja lisäämällä ohuempaa viivaa muutamiin harkittuihin yksityiskohtiin:

Joan Lexau:
*That's good,
That's bad!*
(The Dial Press,
1963)

Interaktiivisuuden tuominen kirjaan olisi ollut itselleni motivoivaa ja opettavaista, mutta se jääköön seuraavaan projektiin. Sähkökirjan mahdollisuudet kirjan ja pelin välimaastossa alkoivat kiinnostaa sitä enemmän, mitä paremmin tutustuin uusimpiin teoksiin – lopputyön tekemisen aikanahan elektroniset kirjat ovat kehittyneet vauhdilla ja suurin harppauksin. On mielenkiintoista nähdä, mihin suuntaan kehitys lähtee kulkemaan: korvaavatko sähköiset kirjat perinteisen kokonaan, julkaistaanko samat teokset sekä paperi- että sähköisessä muodossa, vai tulee sähkökirja aivan omaksi taidemuodokseen paperisen rinnalle.

LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET

*Niklas Bengtsson & Ismo Loivamaa (toim.): Kuvituksen monet muodot
BJT kirjastopalvelu 2002*

*Anja Hatva: Kuvittaminen
Rakennustieto Oy 1993*

*Lawrence Zeegen: Complete Digital Illustration
RotoVision 2010*

*Tarja Ahjopalo-Nieminen: Kuvittajan keinot
Kirjayhtymä 1999*

*Janne Seppänen: Katseen voima
Vastapaino 2002*

*Onni Oja: Piirtämisen taito
Wsoy 1957, 1996*

INTERNET-LÄHTEET

www.Jomybooks.com

fi.wikipedia.org

www.suomisanakirja.fi

(termien selitykset)

Kuinkas sitten kävikään, www.youtube.com/watch?v=QzGrJenZKVY

Alice in Wonderland, www.youtube.com/watch?v=gew68Qj5kxw

(toiminnallisten sähkökirjojen esittelyvideot)

elli-neidin-unelmia.blogspot.fi

www.youtube.com/watch?v=cCOKxNeLp1E

(*Chip Kidd: Designing books is no laughing matter. OK, it is*)

KUVALÄHTEET

www.jameswarwick.co.uk

www.amazon.co.uk

www.ebay.co.uk

itunes.apple.com

www.indianminiaturepaintings.co.uk

commons.wikimedia.org

www.oldindianarts.in

www.micahlidberg.com

myvintagebookcollectioninblogform.blogspot.fi

www.vintagechildrensbooksmykidloves.com

goldengems.blogspot.fi

lastenkirjat.wordpress.com

collector.pp.fi

Lerryn Korda: Raketilla kuuhun, Tammi 2009

Kapun metsä, Kapu Toys 2012

HAASTATTELUT

Kare 3 v.

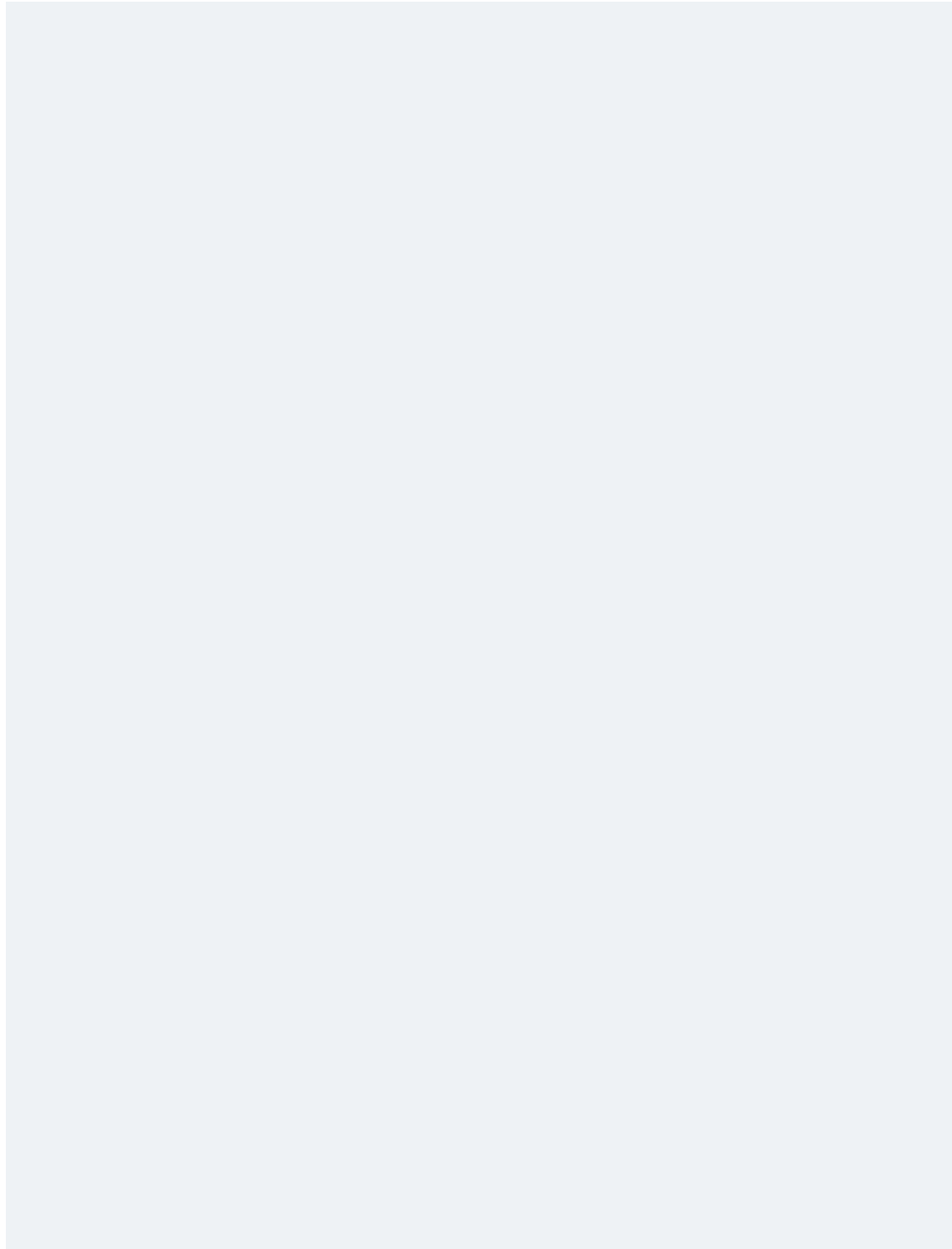
Aksel 4 v.

Hulda 4 v.

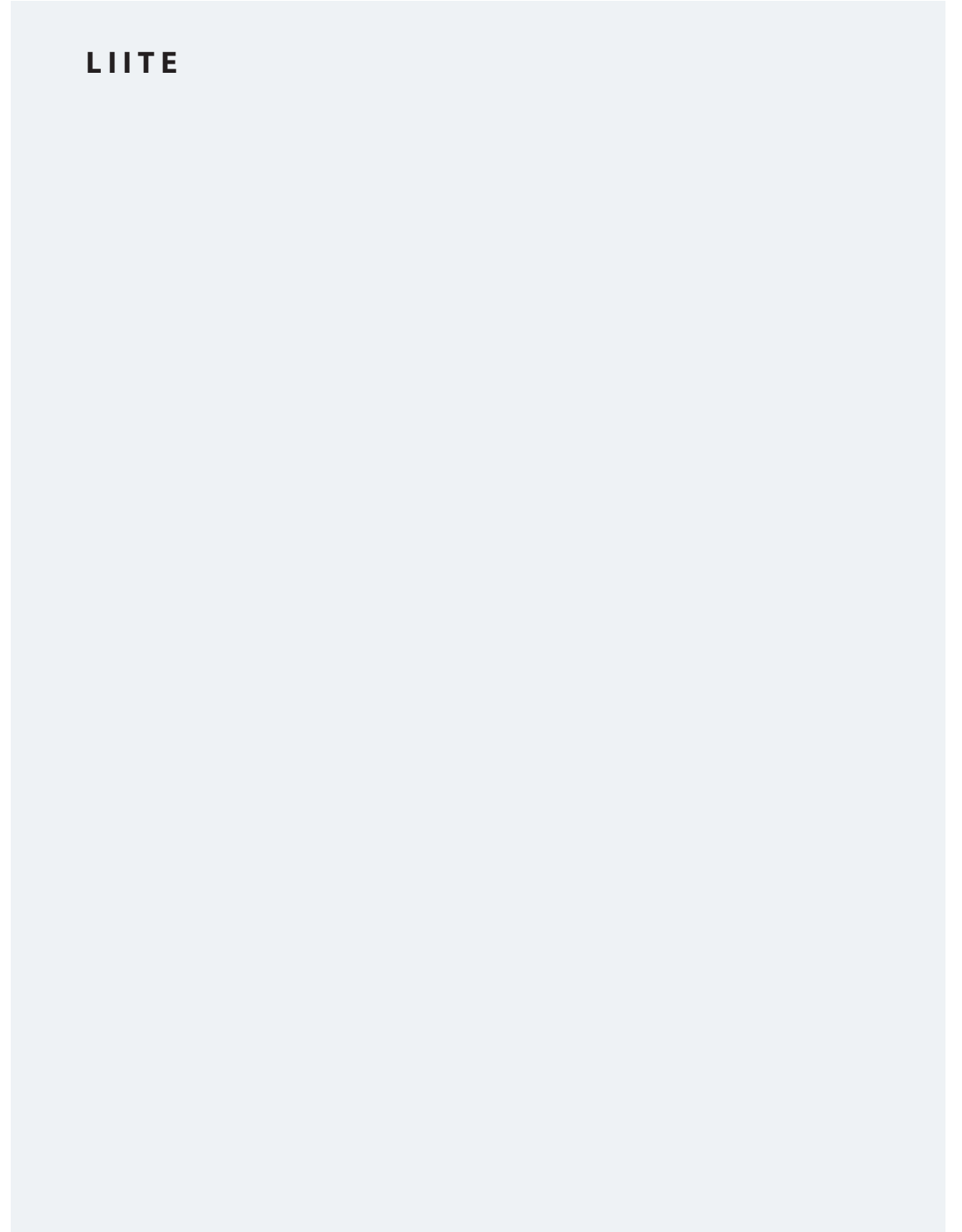
Annikki 5 v.

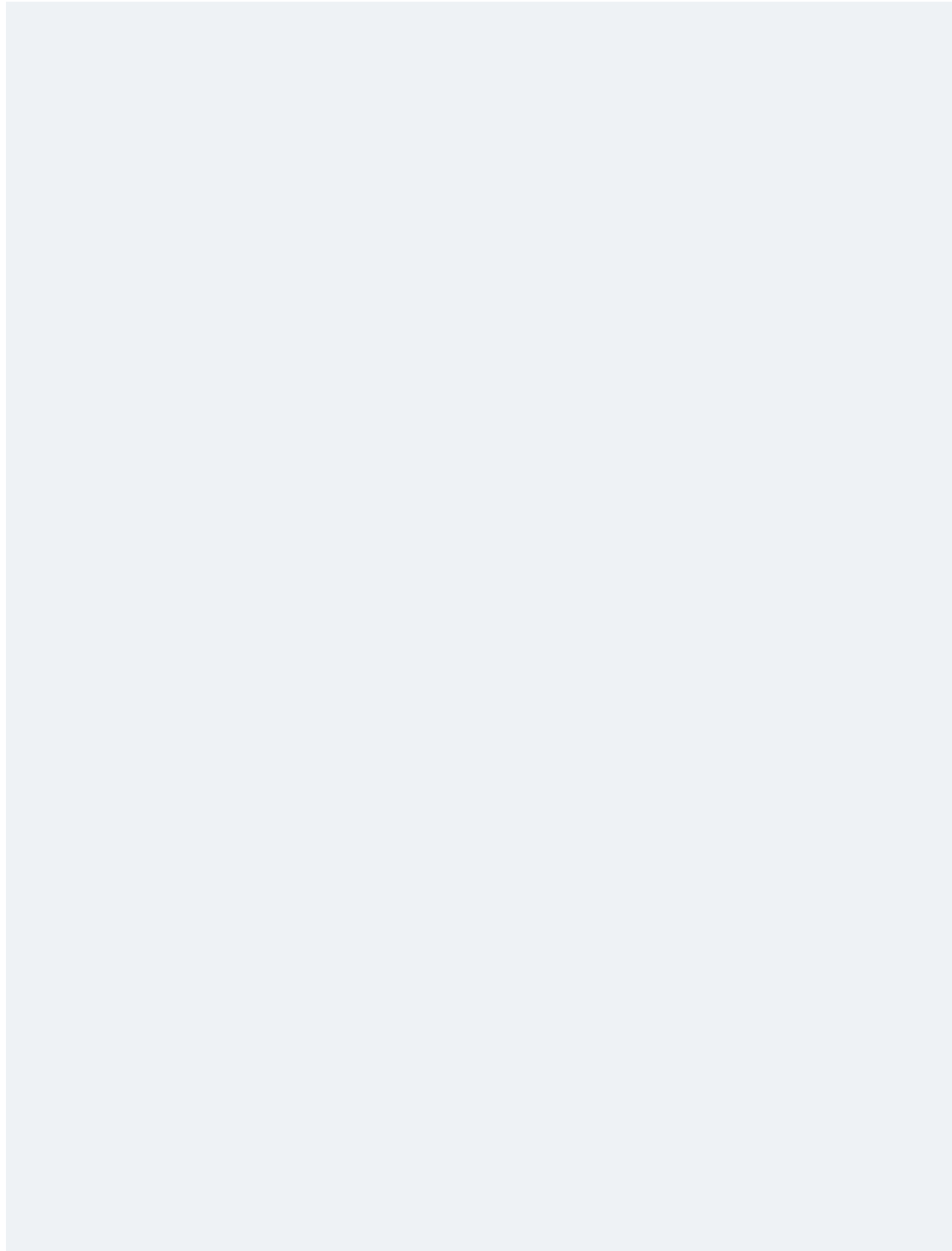
Alina 5 v.

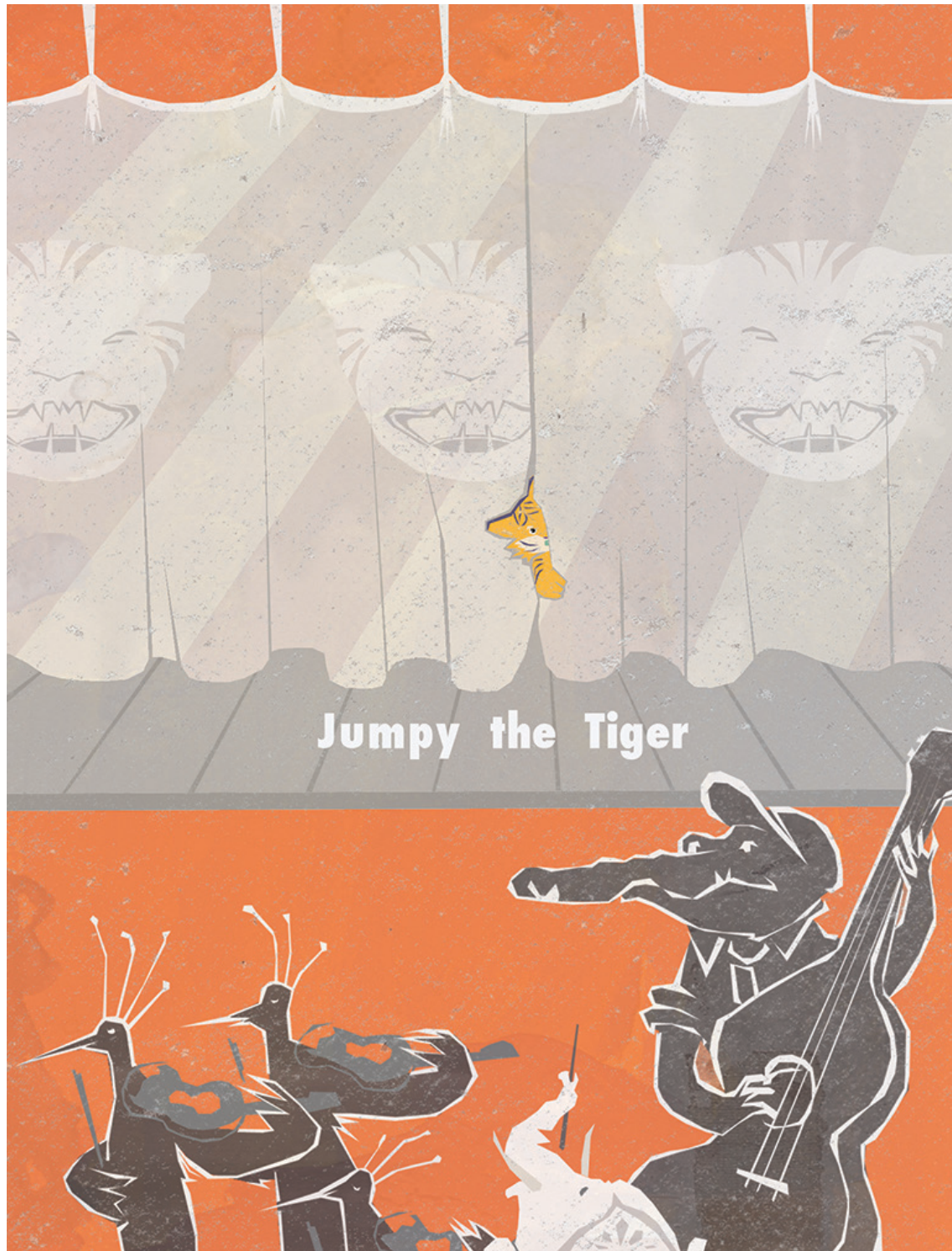
Malin 6 v.

LIITE

He was called Jumpy because he was afraid of things.
His friends laughed at him.

"You must have more courage."
his father, the great tiger, said to him.

One day, Jumpy asked his mother,
"Mama, what is courage? Where can I find it?"

"Courage is being brave," his mother told him.
"You can find it anywhere."

So Jumpy decided that he would go look for some courage.
He started with the ants.

"Excuse me," he asked the ants.
"Where can I find courage?"

The ants said to him,
"You can find courage in hard work, like us!"

Jumpy helped the ants. He moved some rocks
out of their way, but didn't find any courage.

"There must not be any courage here," Jumpy decided.
So he kept looking.

Jumpy went to the monkeys high in the trees and asked,
"Excuse me, where can I find courage?"

"Courage?" Said the monkeys.
"You can get courage jumping from branches!"

So Jumpy tried to climb the trees, but they were too tall.
He couldn't get up.

"There must not be any courage here, either."
Jumpy thought.

Jumpy saw a crocodile hiding in the water.
"Excuse me," he asked. "Where can I find courage?"

"Courage?" said the crocodile. "Courage is in the water, up and down the streams."

But the water was too cold for him. "There is no courage here," he thought.

Jumpy went to the elephants. "They are so big, they must have a lot of courage!" Jumpy thought.

"Excuse me," he asked the elephants. "Where can I find courage?"

"Courage is being bigger than everybody else,"
the elephants told him.

Jumpy was sad. Did he have to wait until he grew big
like his father before he found courage?

On his way home, Jumpy saw a bird in a nest.
"Excuse me," he asked. "Where can I find courage?"

"You find courage by protecting others," the bird said.

The bird noticed a snake trying to climb up the tree.
"Chirp chirp! He's going to steal my eggs!" Cried the bird.

Jumpy jumped into a branch and growled at the snake.
"Raaaawwr! Go away!" And the snake quickly
slithered away.

"Thank you," said the bird. "You are very brave."

Jumpy went home very excited.
"Did you find your courage?" his mother asked.

"Yes," said Jumpy.
"It was inside me the whole time!"

"Really?" asked his mother.
"How did you get it to come out?"

"When I was brave!" Jumpy replied.

"I guess we will have to start calling you "Brave" now won't we?" His mother smiled.

